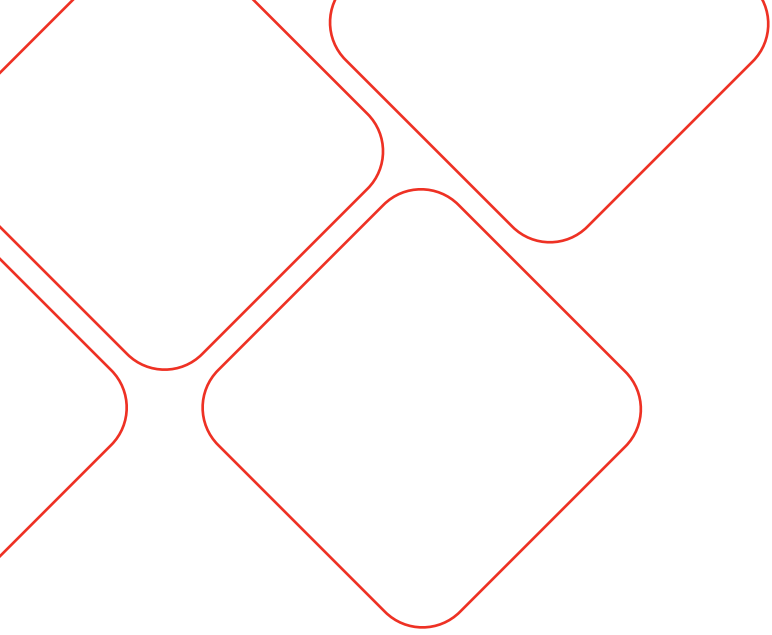

Q2
2022

בנק הפועלים

דוח על הסיכונים -
גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים
ליום 30 ביוני 2022

תוכן העניינים

43	ה. סיכוני אשראי של צד נגדי	8	א. מבוא
43	ה.1. חשיפות לסיכון צד נגדי	8	א.1. מידע צופה פני עתיד
44	ו. סיכון שוק	8	א.2. הצהרה על הגילוי
44	ו.1. סיכון שוק בתיק למסחר		ב. יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקללים
46	ו.2. סיכון ריבית בתיק הבנקאי	9	ב.1. יחסים פיקוחיים עיקריים
48	ו.3. סיכון מניות ומרווחי אשראי - סיכון השקעה	9	ב.2. הערכת הסיכונים וניהולם
48	ז. סיכון נזילות	10	ב.3. סיכונים מובילים ומתפתחים
56	ח. סיכון תפעולי	11	ב.4. הפסקת פרסום ריביות הליבור
56	ט. סיכון ציות	12	ב.5. סקירת נכסי סיכון משוקללים
57	י. סיכון משפטי	13	ג. הון ומינוף
57	יא. סיכון מוניטין	14	ג.1. הרכב ההון
57	יב. סיכון רגולציה	14	ג.2. הלימות ההון
57	יג. סיכון כלכלי	16	ג.3. יחס מינוף
57	יד. סיכון אסטרטגי	19	ד. סיכון אשראי
58	טו. סיכון סביבתי	21	ד.1. איכות האשראי של חשיפות האשראי
58	טז. סיכון מודל	21	ד.2. חשיפות לסיכוני אשראי
		25	ד.3. מידע נוסף על חשיפות לסיכוני אשראי
		29	ד.4. הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית
		39	

רשימת הטבלאות

יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקללים

- 9 לוח ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים
- 13 לוח ב-2: סקירת נכסי סיכון משוקללים

הון ומינוף

- 14 לוח ג-1: הרכב ההון הפיקוחי
- 19 לוח ג-2: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
- 20 לוח ג-3: גילוי על יחס מינוף

סיכון אשראי

- 22 לוח ד-1: פריטים בדבר יתרת החוב לגביהם בוצעו שינויים בתנאים, במסגרת התמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי
- 23 לוח ד-2: פריטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה
- 23 לוח ד-3: מדדי סיכון אשראי
- 24 לוח ד-4: איכות האשראי של חשיפות אשראי
- 25 לוח ד-5: פירוט החשיפות לפי ענפי משק
- 29 לוח ד-6: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
- 30 לוח ד-7: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
- 31 לוח ד-8: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן
- 32 לוח ד-9: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה
- 35 לוח ד-10: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
- 36 לוח ד-11: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
- 36 לוח ד-12: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק - שיעור מסך הביצועים החדשים
- 37 לוח ד-13: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
- 38 לוח ד-14: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
- 39 לוח ד-15: טבלת הפחתת סיכון אשראי
- 40 לוח ד-16: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון

סיכונים אשראי של צד נגדי

- 43 לוח ה-1: ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי לפי גישה פיקוחית
- 43 לוח ה-2: הקצאת הון בגין התאמת שערך לסיכון אשראי

סיכון שוק

- 44 לוח ו-1: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)
- 45 לוח ו-2: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן
- 45 לוח ו-3: סיכון שוק על-פי הגישה הסטנדרטית
- 46 לוח ו-4: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
- 47 לוח ו-5: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
- 47 לוח ו-6: רגישות הערך הכלכלי של הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)
- 48 לוח ו-7: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

סיכון נזילות

- 49 לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו
- 53 לוח ז-2: יחס מימון יציב נטו (NSFR), תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו
- 55 לוח ז-3: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל

דוח על הסיכונים

אנו מתכבדים להגיש לכם את הדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2022. המידע המפורט בדוח זה כנדרש בהוראות הדיווח של בנק ישראל, כולל דרישות גילוי שפורסמו על-ידי ועדת באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על-ידי הפורום ליציבות פיננסית (FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על-ידי צוות משימה שהוקם על-ידי המוסד ליציבות פיננסית (FSB) לשיפור הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים. החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL). בדרך של מכאן ולהבא. הנתונים המתייחסים למספרי השוואה בקשר הפרשה להפסדי אשראי וסיווגי חובות לא הוצגו מחדש, אלא אם צוין אחרת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ג. בתמצית הדוחות הכספיים](#).

פרסום זה של הדוח על הסיכונים הינו במסגרת הדיווח הכספי של בנק הפועלים בע"מ וכולל מידע בנושאי ניהול הסיכונים וההון. יש לעיין בדוח זה ביחד עם תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2022.

בכבוד רב,

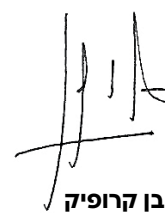
מירב בן שושן כהן

משנה למנכ"ל, מנהלת הסיכונים הראשית

דב קוטלר

המנהל הכללי

ראובן קרופיק

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 14 באוגוסט 2022

א. מבוא

א.1. מידע צופה פני עתיד

מרביתו של המידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

א.2. הצהרה על הגילוי

על פי הנחיות בנק ישראל, ההצהרות על הגילוי בדוח הכספי התקופתי של הבנק, תקפות גם לדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים. במסגרת הדיונים בדוחות הכספיים של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק את פרסום הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 ביוני 2022.

ב. יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון משוקללים

ב.1. יחסים פיקוחיים עיקריים

לוח ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים

על בסיס מאוחד, ליום				
30 ביוני 2021	30 בספטמבר 2021	31 בדצמבר 2021	31 במרץ 2022	30 ביוני 2022
במיליוני ש"ח				
הון זמין				
42,445	42,803	42,772	43,494	44,446
הון עצמי רוברד 1				
42,123	42,536	42,561	43,026	43,996
הון עצמי רוברד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾				
42,689	43,047	43,016	43,494	44,446
הון רוברד 1				
42,123	42,536	42,561	43,026	43,996
הון רוברד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾				
51,885	52,438	55,506	56,231	57,619
הון כולל				
51,070	51,674	54,960	55,771	57,218
הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾				

נכסי סיכון משוקללים

365,659	382,978	390,280	389,452	398,865	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
366,085	383,329	390,555	390,060	402,830	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA), לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾

יחסי הלימות הון, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

11.61%	11.18%	10.96%	11.17%	11.14%	יחס הון עצמי רוברד 1
11.51%	11.10%	10.90%	11.03%	10.92%	יחס הון עצמי רוברד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
11.67%	11.24%	11.02%	11.17%	11.14%	יחס הון רוברד 1
11.51%	11.10%	10.90%	11.03%	10.92%	יחס הון רוברד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
14.19%	13.69%	14.22%	14.44%	14.45%	יחס הון כולל
13.95%	13.48%	14.07%	14.30%	14.20%	יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
9.21%	9.20%	9.21%	10.23%	10.23%	יחס הון עצמי רוברד 1 הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
2.40%	1.98%	1.75%	0.94%	0.91%	יחס הון עצמי רוברד 1 זמין, מעבר לנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾

יחסי המינוף, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

656,533	680,634	713,511	710,706	720,777	סך החשיפות
656,704	680,774	713,621	710,949	721,069	סך החשיפות, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
6.50%	6.32%	6.03%	6.12%	6.17%	יחס המינוף
6.41%	6.25%	5.96%	6.05%	6.10%	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾

ממוצע לשלושת החודשים השסתימו ביום

30 ביוני 2021	30 בספטמבר 2021	31 בדצמבר 2021	31 במרץ 2022	30 ביוני 2022
200,377	205,872	205,777	202,455	195,054
יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים				
143,639	162,010	165,682	165,269	154,857
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה				
140%	127%	124%	123%	126%
סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו				
יחס כיסוי נזילות (באחוזים)				

(1) לפני השפעת הוראות המעבר, לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, לפני השפעת התאמות בגין תכניות ההתייעלות, לפני השפעת התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים ולפני השפעת התאמות בגין הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע.

(2) לרבות דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה.

לוח ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים (המשך)

על בסיס מאוחד, ליום					
30 ביוני 2021	30 בספטמבר 2021	31 בדצמבר 2021	31 במרץ *2022	30 ביוני 2022	
יחס מימון יציב נטו, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים					
-	-	389,628	394,746	403,331	סך-הכל מימון יציב נזיל
-	-	286,706	294,609	305,916	סך-הכל מימון יציב נדרש
-	-	136%	134%	132%	יחס מימון יציב נטו (באחוזים)

* הוצג מחדש.

ב.2. הערכת הסיכונים וניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי וסיכון ציות. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים). אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל, על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון.

ב.2.א. מבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המותווית על-ידי הדיירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דיירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) וחברת הנהלה האחראית על החטיבה לניהול סיכונים החל מה-1 ליוני 2022 הינה הגברת מ. בן שושן כהן שהחליפה בתפקיד את ד"ר א. בכר (שמונה למבקר הפנימי הראשי).

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית (עד יום 19 ביולי 2022 מר צ. כהן וממועד זה - מר א. פורמן), והממונה על החטיבה הקמעונאית גברת ד. רביב.

חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מר י. ענתבי.

הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגברת א. בן זאב, מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דיירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול סיכונים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021.](#)

3. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה בהמשכו של דוח זה.

הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.

הבנק מעריך כי שילוב של גורמים כלכליים, פוליטיים-מדיניים ובריאותיים הגבירו בחדשים האחרונים את הסיכונים בכלכלה העולמית כאשר השפעתם של אלו על הכלכלה הישראלית והבנק עשויים להיות משמעותיים. הכלכלה העולמית מתמודדת עם השפעות מאוחרות של תקופת מגפת הקורונה והמדיניות הפיסקאלית והמוניטרית המרחיבות שנולו לה. שיעורי האינפלציה בעולם רשמו זינוק חד, בתחילה כתגובה לעליית מחירי האנרגיה והסחורות, אך ככל שנקף הזמן עליות המחירים הפכו לרוחביות. בהיבט הפוליטי-מדיני, המלחמה שפרצה באוקראינה בחודש פברואר העלתה את מחירי האנרגיה והסחורות והחריפה עוד יותר את האינפלציה בעולם. מרבית הבנקים המרכזיים בעולם, ובכלל זה בנק ישראל, החלו בתהליך של צמצום מוניטרי והעלאת ריבית. תהליך העלאת הריבית הביא להתאמה כלפי מטה של מחירי נכסים פיננסיים, ובכלל זה מניות ואגרות-חוב, לתנודתיות בשווקים ולחששות מפני מיתון אפשרי כתוצאה מהמשך העלאת הריבית. בעוד שלעליית הריביות של הבנקים המרכזיים בארץ ובארצות-הברית פוטנציאל להעלאת רווחי הבנק, הבנק ולקוחותיו חשופים למחירי הנכסים הפיננסיים, ואלו גם בעלי השפעה על ההון העצמי של הבנק. ככל שהמאבק בהפחתת האינפלציה יהיה ארוך יותר ויכלול העלאת ריבית אגרסיביות יותר, עלולים לעלות גם הסיכונים למיתון ועימם סיכוני האשראי אליהם חשוף הבנק. בהיבט הבריאותי, עדיין קיים חשש מזני קורונה חדשים אשר עלולים לחייב החזרה של חלק מהמגבלות תוך פגיעה בפעילות הכלכלית.

לפרטים ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית בדוח הדירקטוריון וההנהלה וסעיף בינוי ונדל"ן בפרק סיכון האשראי](#) להלן.

- סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי הבקרה מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. מעבר עובדים לעבודה מרחוק ושינויים נוספים באופן פעילות הבנק, במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה מעצימים את הסיכון. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

- הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות בינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. היוזמות והמגמות הרגולטוריות והבנקאות הפתוחה עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה מוקדם להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק. כמו-כן, השפעות אלו ייתכן ולא יהיו מיידיות, אלא השפעות איטיות ומתמשכות לאורך זמן, שתגורנה מתהליכי השינוי ההדרגתי הן בסביבת הבנק (לקוחותיו, שחקנים בשוק וכדומה), לצד היערכות הדרגתית של הבנק להתאמות הדרושות בפעילותו.

- סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, אמזון ועוד), חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, ניווד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק, ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. הבנק גיבש תכנית אסטרטגית לשנים 2022-2024, כהמשך ליישום התכנית האסטרטגית הקודמת, הכוללת, בין היתר, ביצוע צעדים בתחומי החדשנות, הטכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה למכלול האיומים. בימים אלו פועל הבנק לגיבוש תכנית אסטרטגית חדשה להתוויית פעילותו של הבנק בטווח הבינוני-ארוך.

- **סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרוור, מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרוור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות.
- **סיכון סביבתי:** בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך השפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק והשקעה, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכונים האקלים והשפעת תהליכי המעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [ביאור 16 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

4. הפסקת פרסום ריביות הליבור

החל מסוף שנת 2021, הופסק פרסום ריביות הליבור בארבעה מטבעות (אירו, ליש"ט, יין ופר"ש). ריביות הליבור על הדולר האמריקאי ימשיכו להתפרסם עד יוני 2023. ריביות אלו היוו בסיס לחישוב שיעור הריבית החל על מוצרים פיננסיים הנקובים או צמודים למטבעות חוץ עיקריים, בריבית משתנה. במסגרת הכוונה לבסס עוגני ריבית חלופיים במטבעות הרלוונטיים, גובשו בעולם, על-ידי גופים כגון ISDA (International Swaps and Derivatives Association) וה-ARRC (Alternative Reference Rate Committee), חלופות לריביות אלו, שפה משפטית חדשה והצעות למנגנוני החלפה. השינוי משפיע על תעשיית הבנקאות בעולם ובארץ.

לפי המלצת הוועדות הבינלאומיות נקבעו בחודש מרץ 2021, בהתאם להחלטות ISDA, שיעורי תוספות הריבית לצורך המרת מכשירים פיננסיים שנסמכים על ריביות אלו. הבנק נערך להחלפת בסיס הריבית במוצרים הפיננסיים שהוא מציע ללקוחות. הבנק התאים את המערכות הטכנולוגיות לריביות ולמנגנונים החדשים.

מיום 1 בינואר 2022 הוחלפו ריביות הבסיס במוצרי העו"ש והחח"ד לריביות הבסיס החדשות. בהלוואות המבוססות על ריביות הבסיס שפרסומן הופסק, הבנק פעל ברבעון האחרון של 2021 וממשיך לפעול להחלפת ההסכמים המשפטיים מול הלקוחות והמרת המוצרים במועד שינוי הריבית הקרוב. הבנק ממשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים שנובעים מתהליך החלפת הריביות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים](#) ובאתר הבנק.

ב.5. סקירת נכסי סיכון משוקללים
 לוח ב-2: סקירת נכסי סיכון משוקללים

דרישות הון מזעריות*	נכסי סיכון משוקללים			
	30 ביוני 2022	31 במרץ 2022		30 ביוני 2022
	במיליוני ש"ח			
	47,878	346,378	354,650	1 סיכון אשראי (גישה סטנדרטית)**
	646	4,023	4,783	6 סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)
	509	3,171	3,774	10 התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)
	-	-	-	15 סיכון סילוק (Settlement risk)
	2	13	13	16 חשיפות איגוח (גישה סטנדרטית)
	1,107	9,210	8,198	25 סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)
	50,142	362,795	371,418	סך-הכל סיכון אשראי
	512	3,693	3,795	20 סיכון שוק (גישה סטנדרטית)
	3,193	22,964	23,652	24 סיכון תפעולי
	53,847	389,452	398,865	27 סך-הכל

* דרישות הון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש בשיעור של 13.5%.

** סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לספי הניכוי.

ג. הון ומינוף

ג.1. הרכב ההון

לוח ג-1: הרכב ההון הפיקוחי

	30 ביוני 2021	30 ביוני 2022	
			במיליוני ש"ח
הון עצמי רובד 1			
הון עצמי רובד 1 - מכשירים ועודפים			
1	8,200	8,199	הון מניות רגילות שהונפק על-ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
2	36,117	35,455	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
3	(1,582)	(1,340)	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
5	8	10	מניות רגילות שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על-ידי צד ג' (זכויות שאינן מקנות שליטה)
6	42,743	42,324	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
הון עצמי רובד 1 - התאמות פיקוחיות וניכויים			
9	-	-	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מסים נדחים לשלם
10	28	27	מסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
11	-	-	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן
14	14	11	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי
16	-	-	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)
21	-	-	מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
26	(71)	(159)	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים
26	(71)	(159)	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1
26	(211)	(322)	מזה: בגין תכניות ההתייעלות
26	-	-	מזה: בגין מס שכר
26	140	163	מזה: בגין עסקי התאגיד עם אנשים קשורים
26	-	(274)	מזה: בגין הפסדי אשראי צפויים
26	-	28	מזה: בגין הלוואות לדיור לא צוברות
28	(29)	(121)	סך-כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
29	42,772	42,445	הון עצמי רובד 1
הון רובד 1 נוסף			
הון רובד 1 נוסף - מכשירים			
33	244	244	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על-ידי התאגיד, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
36	244	244	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
הון רובד 1 נוסף - ניכויים			
43	-	-	סך-כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף
44	244	244	הון רובד 1 נוסף
45	43,016	42,689	הון רובד 1

לוח ג-1: הרכב ההון הפיקוחי (המשך)

	31 בדצמבר 2021	30 ביוני 2021	30 ביוני 2022	
במיליוני ש"ח/באחוזים				
הון רובד 2				
הון רובד 2 - מכשירים והפרשות				
46	3,827	710	4,381	מכשירים שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
47	9	14	-	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
48	4,109	4,226	4,149	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
49	85	241	-	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על-ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
50	4,545	4,246	4,643	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
51	12,490	9,196	13,173	הון רובד 2 לפני ניכויים
הון רובד 2 - ניכויים				
57	-	-	-	סך-כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2
58	12,490	9,196	13,173	הון רובד 2
59	55,506	51,885	57,619	סך ההון
נכסי סיכון משוקללים				
	389,462	365,109	397,515	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
	362,770	339,150	370,068	מזה: נכסי סיכון אשראי
	4,097	3,209	3,795	מזה: נכסי סיכון שוק
	22,595	22,750	23,652	מזה: נכסי סיכון תפעולי
60	390,280	365,659	398,865	סך נכסי סיכון משוקללים
יחסי הון ונכריות לשימור הון				
61	10.96%	11.61%	11.14%	הון עצמי רובד 1
62	11.02%	11.67%	11.14%	הון רובד 1
63	14.22%	14.19%	14.45%	ההון הכולל
דרישות מזעריות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים				
69				יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש הינו 10% ובתקופת הוראת השעה הינו 9.9%. ליחס זה מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדירור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדירור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה
	9.21%	9.21%	10.23%	
71	12.50%	12.50%	13.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינו 13.5% ובתקופת הוראת השעה הינו 12.5%
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)				
72	1,427	1,452	538	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
73	185	379	108	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
75	3,419	3,480	3,463	מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2				
76	4,567	4,500	4,749	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
77	4,545	4,246	4,643	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית

ג.2. הלימות ההון

ג.2.א. גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים. הוראות אלה מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

ג.2.ב. יעד הלימות ההון ותכנון וניהול ההון

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מצעור בשיעור של 10.0% וביחס הון כולל מצערי של 13.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המצערי ויחס הון הכולל המצערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 ביוני 2022, הינם 10.23% ו-13.50%, בהתאמה.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ויחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך עמידה ביעדי הון שנקבעו. כחלק מקביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק כמפורט להלן, מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המצערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

על יסוד תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק ותוצאות הדיונים הפנימיים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים (כמפורט לעיל), הגדיר דירקטוריון הבנק יעד פנימי של יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור שלא יפחת מ-10.5%.

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים וביעד הפנימי, תוך שמירה על שולי ביטחון. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

רגישות קרן ההון בגין אגרות-חוב זמינות למכירה נטו, לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית חסרת סיכון ובמרווח סיכון האשראי נאמדת בקיטון בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח וכ-0.4 מיליארד ש"ח בהתאמה. מנגד, רגישות קרן ההון הנובעת מהתאמות בגין שינויים אקטואריים, נטו לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית ההיוון נאמדת בגידול בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח.

דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק כפופה למבחנים ולמגבלות הקבועים בחוק החברות ובהוראות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 331. מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה ושיעור כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בהוראות כל דין ובמגבלות על החלוקה ובשיקולים עסקיים, בהתאם לאסטרטגית הצמיחה של הבנק.

במועד אישור הדוחות הכספיים לשנת 2021 ואלה של הרבעון הראשון לשנת 2022 החליט הדירקטוריון לשמר עודפי הון שנצברו ולא להכריז על חלוקת דיבידנד על רקע תעדוף המשך יישומה של אסטרטגיית צמיחה.

דירקטוריון הבנק החליט ברבעון השני לשנת 2022 על חזרה למתווה של חלוקות דיבידנד שוטפות לצד המשך שמירה על צמיחה מאוזנת. החלוקות תהיינה בכפוף לתוצאות הבנק, התפתחויות בשווקים ובתנאים המאקרו כלכליים, השפעת יישום הוראות רגולטוריות ובהתאם למבחנים על-פי דין. במועד אישור דוחות כספיים אלה הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך 403 מיליון ש"ח, המהווה כ-30% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון השני לשנת 2022 ואשר ישולם ביום 7 בספטמבר 2022.

ג.2.ג. יישום הוראות רגולטוריות בעלות השפעה על נושאי מדידה והלימות הון

התייעלות תפעולית

במסגרת חוזרי הפיקוח על הבנקים ניתנו הקלות לבנקים שיבצעו התייעלות בכח אדם והתייעלות בתחום הנדל"ן. היקף תכנית ההתייעלות בכח אדם ליום 30 ביוני 2022 הינו בסך של 352 מיליון ש"ח, נטו מהשפעת המס. תכנית התייעלות משנת 2016 בהיקף של 762 מיליון ש"ח, נטו מהשפעת המס, הוכרה במלואה בהון הפיקוחי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021. השפעת התכניות האמורות נזקפה להון, ולצרכי חישוב יחס הון ויחס מינוף מופחתת מההון הפיקוחי על פני 5 שנים, ממועד תחילת היישום של כל תכנית. יתרת השפעת ההקלות בגין תכניות התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 מוערכת בכ-0.05% ליום 30 ביוני 2022.

שלוחת הבנק בתורכיה

על רקע המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה ובמסגרת התכנית האסטרטגית של הבנק, הבנק פועל למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיקי האשראי של בנק פוזיטיף.

לפרטים בדבר פעולות הבנק למכירת ההשקעה והסכם שנחתם עם בעל מניות המיעוט לרכישת החזקותיו, ראה [ביאור 15' בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021](#). בנוגע להסכם לרכישת החזקות המיעוט בבנק פוזיטיף, ביום 10 במרץ 2022 הושלמה העסקה ולאחריה מחזיק הבנק בבנק פוזיטיף בבעלות מלאה.

בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים החל מינואר 2021 ועד מאי 2022 שוקללו נכסי הסיכון בגין השלוחה בשיעור של 600% (מינואר 2020 עד דצמבר 2020 נדרש שקלול ב-300%). בחודש מאי 2022 התקבל אישור מהפיקוח על הבנקים להקטין את שיעור השקלול ל-300%. ההקלה מיושמת החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2022 והביאה להגדלת יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק בכ-0.02%. כמו כן, לבנק קו אשראי לבנק פוזיטיף בהיקף של כ-45 מיליון דולר מתוכו מנוצל סך של כ-25 מיליון דולר לסוף יולי 2022 בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק. בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים בישראל, בשל התמחור האמור נכתה יתרת קו האשראי מההון הפיקוחי. קו האשראי חודש בדצמבר 2021 ל-12 חודשים או עד למועד בו יחדל הבנק מלהיות בעל מניות עיקרי בבנק פוזיטיף, המוקדם מביניהם. סך ההשפעות האמורות על יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ליום 30 ביוני 2022 מסתכמות בהקטנה ב-0.06%.

השפעת היישום של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים על ההון הפיקוחי

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL). השפעת היישום לראשונה גרמה לקיטון בהון עצמי רובד 1 של הבנק. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים, הבנק יזקוף את השפעת יישום התקן בהדרגה על פני 3 שנים. השפעת ההקלות בגין יישום הכללים החדשים על יחס הון עצמי רובד 1 מוערכת בכ-0.08% ליום 30 ביוני 2022. לפרטים נוספים בדבר השפעת יישום הכללים החדשים על ההון הפיקוחי, ראה [ביאור ג.1. בתמצית הדוחות הכספיים](#).

הנפקה של כתבי התחייבות עם מנגנון לספיגת הפסדים

בחודש מרץ 2022, הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים (סדרה ו') בהיקף של כ-0.4 מיליארד ש"ח. כתבי התחייבות כוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן בדרך של המרה כפויה למניות רגילות של הבנק במקרה של ירידת יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק מ-5.0%. כתבי התחייבות נכללים בהון רובד 2 של הבנק בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. כתבי התחייבות הינם לתקופה של 11 שנים כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם מלא החל מ-6 שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לקיומם של תנאים מסוימים. כתבי התחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן ונושאים ריבית קבועה בשיעור של 0.84%. ככל שכתבי התחייבות לא יפרעו בפירעון מוקדם לאחר 6 שנים אז הריבית תעודכן בהתאם לתשואה השנתית על אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית צמודה בתוספת מרווח.

במועד אישור דוחות כספיים אלה אישר הדירקטוריון פדיון מוקדם מלא של שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') בהיקף של כ-1.6 מיליארד ש"ח ביום 1 בנובמבר 2022 וזאת בכפוף לקבלת אישור הפיקוח על הבנקים. שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') אינם מוכרים בהון הפיקוחי החל מחודש ינואר 2022.

הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

בחודש מרץ 2014 פרסמה ועדת באזל לפיקוח הבנקאי ('BCBS') עדכונים להוראות באזל 3 (המוכרים גם כבאזל 4) וביניהם הוראה בדבר "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי - SA-CCR".

בחודש דצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים. החוזר נועד להתאים את הוראות ניהול בנקאי תקין למספר הוראות חדשות ועדכונים שפורסמו בשנים האחרונות על-ידי ועדת באזל ואשר קשורים לסיכון אשראי צד נגדי. בהתאם לחוזר נוספה הוראה 203A בנושא טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי. הוראה זו כוללת גישה חדשה, הגישה הסטנדרטית - SA-CCR, שמחליפה את הגישות הקיימות בהוראת ניהול בנקאי 203 (גישת החשיפה הנוכחית והגישה הסטנדרטית) לחישוב חשיפה לצד נגדי במקרה כשל (EAD). עיקרי העדכונים בגישה החדשה מתייחסים לטיפול שונה במערכי קיזוז הכוללים הסכמי התאמת מרווח אל מול מערכי קיזוז שאינם כוללים הסכמי התאמת מרווח, מקדמי סיכון פיקוחיים עדכניים וחלוקת חשיפות הנגזרים במערכי קיזוז למערכי גידור המאפשרים קיזוז החשיפות באופן מלא או חלקי. נדרש ליישם את ההוראה החל מיום 1 ביולי 2022.

ביום 1 באוגוסט 2022 פורסם חוזר בנושא עדכון הוראה 203 - מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי. בהתאם לחוזר עודכנו משקלות הסיכון בחישוב הקצאת ההון בגין סיכון CVA לחשיפות של התאגידים הבנקאיים לחברות ביטוח, קופות-גמל וקרנות נאמנות. בהתאם לחוזר, בשל הסיכון הנמוך, החליט הפיקוח על הבנקים להפחית את משקל הסיכון המיוחס לחברות ביטוח, קופות-גמל וקרנות נאמנות ולהשוותו למשקל הסיכון המיוחס לתאגידים בנקאיים.

יישום הכללים החדשים מביא להגדלה בדרישות ההון בגין מכשירים נגזרים, לקיטון ביחס המינוף וכן משפיע על חישוב מגבלת לווה בודד. השפעת יישום הדרישות החדשות מביאה לגידול בסך כ-2.6 מיליארד ש"ח בנכסי סיכון אשראי, וכן ולקיטון של כ-0.07% ו-0.10% ביחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל, בהתאמה. כמו-כן, הדרישות החדשות צפויות להביא לקיטון של כ-0.06% ביחס המינוף.

בנוסף, בהתאם לחוזר מדצמבר 2021 נוספה הוראה 208A בנושא גישות חדשות להקצאת הון בגין סיכון CVA. ההוראה מציגה מספר גישות אפשריות לחישוב הקצאת הון בגין סיכון CVA. בהתאם לחוזר שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 21 בפברואר 2022 נדרש ליישם את ההוראה החל מיום 1 בינואר 2025.

חוזר בנושא עדכון הוראה 203 - מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי

ביום 22 במאי 2022 פורסם חוזר בנושא עדכון הוראה 203 - מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי. בהתאם לחוזר, לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150% נוספו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי יעוד. השפעת החוזר תיפרס בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 30 בספטמבר 2022 עד ליום 30 ביוני 2023. ביחס למלאי הלוואות הקיים ליום 30 ביוני 2022, השפעת החוזר, ללא יישום הוראות המעבר, צפויה להביא לקיטון של כ-0.09% ו-0.11% ביחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל, בהתאמה. לאור פירעון צפוי של חלק מהיתרות האמורות ופעולות יזומות שנוקט הבנק לצמצום החשיפה, להערכת הבנק, יישום ההוראה בפועל צפוי להיות נמוך משמעותית.

2.1.2. ד. הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון-ההון הפיקוחי-הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנת 2022 מכשירים אלו אינם נכללים עוד בהון הפיקוחי.

3.ג. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6.0% לפני ההקלה). תחילת יישום ההוראה מיום פרסומה. תוקפה של הוראת השעה הוארך עד 30 ביוני 2022, ולאחריה תמשיך ההקלה לחול עד 31 בדצמבר 2023, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף שיהיה ביום 30 ביוני 2022 או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה (6.0% כאמור), הנמוך מביניהם.

ביום 15 במאי 2022 פורסם חוזר לפיו תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2023 ולאחר מועד זה יידרש לשוב תוך שני רבעונים ליחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה (6.0% כאמור).

לוח ג-2: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

31 בדצמבר 2021	30 ביוני 2021	30 ביוני 2022	
במיליוני ש"ח			
638,781	586,344	651,598	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	התאמות בגין השקעות ביטוחיות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
(2,431)	833	(7,772)	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	-	התאמות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
73,397	65,658	72,713	התאמות בגין פריטים חוץ-מאזניים
3,764	3,698	4,238	התאמות אחרות
713,511	656,533	720,777	חשיפה לצורך יחס מינוף

לוח ג-3: גילוי על יחס מינוף

31 בדצמבר 2021	30 ביוני 2021	30 ביוני 2022	
			במיליוני ש"ח/באחוזים
חשיפות מאזניות			
624,661	579,085	625,907	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך, אך לרבות ביטחונות)
(28)	(27)	(16)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
624,633	579,058	625,891	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך)
חשיפות בגין נגזרים			
3,735	2,715	5,852	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
10,781	10,293	11,932	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
-	-	-	גילום ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
(3,963)	(2,083)	(3,174)	ניכויים של נכסי חייבים בגין ביטחון משתנה במזומן שניתן בעסקות בנגזרים
-	-	-	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על-ידי הלקוח
-	-	-	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-	קיצוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
10,553	10,925	14,610	סך חשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך			
4,928	892	7,563	נכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך (ללא קיצוזים), לאחר התאמות בגין עסקות שטופלות כמכירה חשבונאית
-	-	-	סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפות בגין עסקות כסוכן
4,928	892	7,563	סך חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות			
223,394	199,900	220,819	חשיפה חוץ-מאזנית בערך נקוב ברוטו
(149,997)	(134,242)	(148,106)	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
73,397	65,658	72,713	פריטים חוץ-מאזניים
הון וסך החשיפות			
43,016	42,689	44,446	הון רובד *1
713,511	656,533	720,777	סך החשיפות*
יחס מינוף			
6.03%	6.50%	6.17%	יחס מינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218
5.50%	5.50%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בתקופת הוראת השעה
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים לאחר תום הוראת השעה

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [ביאור 9.ט. בתמצית הדוחות הכספיים](#)). השפעת ההקלות בגין תכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 ביוני 2022, המוערכת בכ-0.03% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 (ראה [ביאור 9.יא. בתמצית הדוחות הכספיים](#)). השפעת ההקלות בגין הפסדי אשראי צפויים ליום 30 ביוני 2022 מוערכת בכ-0.04%.

הגידול ביחס המינוף ליום 30 ביוני 2022 נובע מגידול בהון רובד 1 אשר קוזז בחלקו עקב גידול בחשיפות.

ד. סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי נוכחי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
 - **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים הינו סיכון צד נגדי, דהיינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. סיכון צד נגדי מטופל בנפרד בפרק ה' להלן.
- סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גרמי הסיכון השונים. לדוגמא: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).
- בהתאם להוראות הדיווח של בנק ישראל פרק זה כולל פריטים שחלה עליהם מסגרת באזל לסיכון אשראי בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 203 אלא אם כן צוין אחרת במפורש.

ד.1. איכות האשראי של חשיפות האשראי

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן להבא. במסגרת זו בוטל המונח פגום ובמקומו מוצג אשראי לא צובר. בהתאם לכך, חובות צוברים שסווגו בעבר כחובות פגומים לא מוצגים במסגרת החובות שאינם צוברים וכן הלוואות לדירור בפיגור של 90 יום או יותר שסווגו בעבר במסגרת החובות הצוברים, מסווגים כחובות לא צוברים. לפרטים נוספים לגבי יישום ההוראה והשפעתה ראה [ביאור 1.ג, ביאור 6 וביאור 13 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה

להלן פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים החל מחודש מרץ 2020, במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים כאמור לעיל. הנתונים מייצגים את יתרת החובות נכון למועד הדיווח לאחר פירעונות שבוצעו בחובות שתקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה.

לוח ד-1: פריטים בדבר יתרת החוב לגביהם בוצעו שינויים בתנאים, במסגרת התמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי

חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ⁽¹⁾	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים			פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים			חובות בעייתיים	סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה		
	חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בניגם הסתיימה, נכון למועד הדיווח	פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽¹⁾	סך-הכל חובות לא בעייתיים	חובות בדירוג חובות ביצוע אשראי	חובות בדירוג אשראי	חובות בדירוג אשראי						חובות בדירוג אשראי
												במיליוני ש"ח
												עסקים גדולים
												עסקים בינוניים
												עסקים קטנים וזעירים
												אנשים פרטיים - ללא דיור
												הלוואות לדיור
												סך-הכל ישראל
												פעילות בחו"ל
												סך-הכל ליום 30.06.22
												סך-הכל ליום 31.12.21

(1) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחיות שלהן הלווה זכאי לפי כל דין.
(2) מזה: חובות לא צוברים הכנסות ריבית בסך 11 מיליון ש"ח (חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית 31.12.21: 107 מיליון ש"ח).
(3) מזה: כולל הלוואות בערבות מדינה בסך של כ-193 מיליון ש"ח אשר נמצאות בדחיית תשלומים (31.12.21: 337 מיליון ש"ח).

אשראי בערבות מדינה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה בתחילת 2020, החליטה המדינה על הקמת קרן הלוואות ייעודית שעיקרה סיוע לעסקים קטנים, בינוניים וגדולים שנקלעו לקשיי תזרים כתוצאה מהתפרצות הנגיף. תנאי הלוואות נקבעו על-ידי משרד האוצר והינם אחידים לכל סוגי הלוואות. הלוואות הינן לתקופה של עד 10 שנים בריבית פריים +1.5% וכוללות הקלות מסוימות שאושרו במסגרת המתווה במסגרתן ניתן לדחות תשלומי הלוואות. ליום 30 ביוני 2022 כ-81% מיתרת האשראי בערבות מדינה הינו לעסקים קטנים וזעירים והיתרה לעסקים בינוניים וגדולים. הסיכון באשראי זה מגודר על-ידי המדינה על-פי השיעורים הבאים: עד 85% באשראי ספציפי, ולא יותר מ-15% לכלל התיק במסלול הכללי, ועד 95% באשראי ספציפי ולא יותר מ-60% לכלל התיק במסלול המוגבר שהושק במהלך שנת 2020. המסלול המוגבר כולל עסקים שנפגעו באופן משמעותי מהתפשטות הקורונה ואשר הציגו ירידה משמעותית במחזור ההכנסות שלהם בשנת 2020 בהשוואה לשנה קודמת, ושהינם ללא יכולת תזרימית עצמאית להתמודד עם הנזקים התזרימיים.

לוח ד-2: פרטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

יתרה ליום		
31.12.21	30.06.22	
במיליוני ש"ח		
4,024	3,437	עסקים קטנים וזעירים
752	589	עסקים בינוניים
233	206	עסקים גדולים
5,009	4,232	סך-הכל

לוח ד-3: מדדי סיכון אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022 מישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) מכאן ולהבא. יחד עם זאת, בטבלה זו לצורך ניתוח השינויים בסיכון האשראי הוצגו מחדש הנתונים המתייחסים ליום 31 בדצמבר 2021 באופן המשקף את יתרת ההפרשה ואת השינוי בסיווגים בעקבות יישום ההוראה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ג. בתמצית הדוחות הכספיים](#).

ליום								
31.12.2021				30.06.2022				
סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי	סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	מסחרי	
1.11%	1.36%	0.52%	1.39%	0.87%	0.76%	0.47%	1.10%	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור
1.13%	1.48%	0.52%	1.41%	0.89%	0.86%	0.47%	1.13%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור
2.26%	2.06%	0.52%	3.26%	1.95%	1.93%	0.47%	2.79%	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
5.84%	9.15%	2.94%	6.89%	3.95%	8.30%	0.93%	4.96%	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור
								ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח
(0.37%)	(1.24%)	(0.21%)	(0.30%)	(0.29%)	(0.35%)	0.06%	(0.48%)	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.06%	0.07%	-	0.09%	0.03%	(0.05%)	-	0.06%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
								ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור
1.80%	2.62%	0.39%	2.44%	1.58%	2.40%	0.39%	2.12%	שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור
1.51%	2.49%	0.36%	1.99%	1.35%	2.27%	0.37%	1.76%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
137.0%	183.9%	68.9%	143.4%	156.6%	300.0%	77.7%	159.8%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
134.2%	168.2%	68.9%	141.4%	152.5%	263.4%	77.7%	156.6%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
27.4	34.7	410.0	24.1	48.2	(49.9)	(226.5)	31.1	יחס ההפרשה להפסדי אשראי למחיקות חשבונאיות נטו

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

הערה:

אשראי לציבור - לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ניתוח איכות התיק

במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשמה ירידה (שיפור) במדדי סיכון האשראי הבאים לעומת סוף שנת 2021:

- שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - בשיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - בשיעור הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור נרשמה ירידה בהשפעת ההכנסות שנרשמו מגבייה, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים, פרט לסגמנט אנשים פרטיים - הלוואות לדיור בו נרשמה עלייה קלה.
- במדדי ההוצאה בגין הפסדי אשראי מסך הסקטורים במצטבר נרשמה הכנסה בדומה לנתוני שנת 2021. בשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור, עבור סך הבנק, שיעור ההכנסה נמוך מנתוני שנת 2021.

לוח ד-4: איכות האשראי של חשיפות אשראי

30 ביוני 2022				
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידת-ערך	יתרות ברוטו		
		אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני ש"ח				
388,151	5,134	389,935	3,350	1 חובות, למעט אגרות-חוב
77,714	11	77,725	-	2 אגרות-חוב
218,185	854	218,270	769	3 חשיפות חוץ-מאזניות
684,050	5,999	685,930	4,119	4 סך-הכל

30 ביוני 2021*				
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידת-ערך	יתרות ברוטו		
		אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני ש"ח				
339,822	5,157	340,616	4,363	1 חובות, למעט אגרות-חוב
66,833	-	66,833	-	2 אגרות-חוב
198,942	696	198,954	684	3 חשיפות חוץ-מאזניות
605,597	5,853	606,403	5,047	4 סך-הכל

31 בדצמבר 2021				
יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידת-ערך	יתרות ברוטו		
		אחרים	פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני ש"ח				
368,202	5,112	369,018	4,296	1 חובות, למעט אגרות-חוב
67,455	-	67,455	-	2 אגרות-חוב
221,340	797	221,325	812	3 חשיפות חוץ-מאזניות
656,997	5,909	657,798	5,108	4 סך-הכל

* הוצג מחדש.

לפרטים נוספים ראה [טבלה 3-4: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

2.2. חשיפות לסיכוני אשראי
 לוח ד-5: פירוט החשיפות לפי ענפי משק

ליום 30 ביוני 2022									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 30.06.2022 ⁽⁴⁾									
סך-הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך-הכל	מזה: חובות ⁽²⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	לא צובר	הוצאות (הכנסות) חשבונאיות ההפרשה בגין הפסדי נטו אשראי	מחיקות	יתרת הפסדי אשראי ⁽¹⁰⁾
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לזיום בישראל									
ציבור - מסחרי									
3,261	3,115	27	3,258	2,652	27	5	-	(6)	44
1,969	1,249	715	1,968	1,216	715	713	(530)	-	187
33,256	32,492	436	32,557	16,498	428	131	42	(14)	296
97,614	95,596	903	97,484	42,768	903	580	(115)	-	810
34,748	34,285	113	34,538	28,518	113	76	27	(53)	486
12,936	11,873	948	12,112	7,016	943	148	87	-	586
40,511	38,871	658	40,247	27,576	658	237	(22)	2	329
11,900	10,803	780	11,879	9,955	773	140	(9)	(2)	182
12,819	11,748	667	12,576	8,521	650	331	43	9	279
8,168	7,841	153	8,093	5,260	153	140	30	4	123
55,287	55,078	93	38,962	25,597	93	6	(152)	(4)	159
16,951	15,658	158	16,800	11,019	158	39	41	5	212
9,218	8,860	49	9,200	6,690	49	27	(11)	1	184
338,638	327,469	5,700	319,674	193,286	5,663	2,573	(569)	(58)	3,877
132,113	130,992	564	132,113	122,892	564	563	38	1	483
52,973	49,933	680	52,966	35,053	680	267	(62)	7	839
523,724	508,394	6,944	504,753	351,231	6,907	3,403	(593)	(50)	5,199
2,280	2,280	-	1,088	44	-	-	1	-	1
50,215	50,215	-	762	759	-	-	-	-	-
576,219	560,889	6,944	506,603	352,034	6,907	3,403	(592)	(50)	5,200

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 352,034; 1,181; 11,333 ו-163,143 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-395 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-749 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-74 מיליוני ש"ח, של לזוים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- מרכיב הפרשה קבוצתית בגין התאמות איכותיות הנובעות מקצב הגידול ביתרות האשראי לבינוי ונדל"ן והקלות בחיתום, נכללה החל מיום 30 ביוני 2022, כחלק מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בענפי הבינוי והנדל"ן, בדומה לאופן הכללתה טרם יישום הוראות בנק ישראל בדבר הפסדי אשראי צפויים (CECL).

לוח ד-5: פירוט החשיפות לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2021 (4)									
סך-הכל	דירוג ביצוע אשראי (5)	בעיית (6)	סך-הכל	מזה: חובות (2)	בעיית (6)	לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי נטו אשראי	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	יתרת הפסדי אשראי
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
3,302	3,119	35	3,293	2,574	35	8	(29)	(27)	15
2,225	1,375	845	2,223	1,437	844	776	2	-	699
34,554	33,516	539	34,028	15,688	539	178	(28)	52	280
95,350	93,465	873	95,193	42,343	873	557	103	(124)	798
35,698	34,927	212	35,480	27,581	212	127	(182)	(77)	469
14,046	13,030	946	13,035	7,393	918	147	60	69	187
41,705	39,627	689	41,237	26,920	688	265	(219)	(19)	755
11,973	10,477	871	11,945	10,077	854	166	(45)	12	256
12,140	11,239	411	12,022	8,173	385	323	(24)	10	113
7,274	6,956	158	7,225	4,190	158	147	(190)	(45)	143
50,636	50,283	154	41,952	23,541	154	6	9	(2)	253
16,228	14,743	171	16,165	10,624	171	87	(11)	28	189
9,284	8,727	73	9,277	6,729	73	41	(12)	1	70
334,415	321,484	5,977	323,075	187,270	5,904	2,828	(566)	(122)	4,227
125,207	121,811	570	125,207	114,612	570	1	(226)	(1)	527
52,381	49,033	720	52,374	34,754	720	649	(424)	(25)	625
512,003	492,328	7,267	500,656	336,636	7,194	3,478	(1,216)	(148)	5,379
6,511	6,511	-	5,226	167	-	-	-	-	-
41,758	41,758	-	790	787	-	-	-	-	-
560,272	540,597	7,267	506,672	337,590	7,194	3,478	(1,216)	(148)	5,379

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (3), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 337,590; 39,639; 1,253; 4,789 ו-177,001 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירוג שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-733 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-988 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה. כמו-כן כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-3,755 מיליוני ש"ח בגין נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבובות חוק מכר.
- יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדירוג, בסך של כ-74 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

לוח ד-5: פירוט החשיפות לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 ביוני 2022									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 30.06.2022 (4)									
סיכון אשראי כולל (1)	מזה: דירוג ביצוע אשראי (5)	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	סך-הכל	מזה: חובות (2)	בעייתי (6)	לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי נטו אשראי	מחיקות חשבונאיות הפסדי אשראי	יתרת הפרשה
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
190	190	-	190	190	-	-	-	-	190
721	693	28	389	64	28	-	-	-	11
3,976	3,430	546	3,043	1,957	546	5	(11)	-	22
13,910	12,994	730	13,588	9,267	730	483	6	-	452
1,037	987	5	860	181	5	5	(1)	-	8
3,384	3,302	79	3,172	2,695	79	47	36	-	47
3,630	3,083	547	3,619	2,750	547	7	-	-	100
881	795	63	752	671	63	30	5	(4)	28
1,867	1,842	24	1,643	1,280	24	19	(1)	-	17
10,247	10,231	1	4,197	3,370	1	1	9	-	34
1,524	1,515	8	1,516	1,170	8	2	10	-	26
2,222	2,195	23	2,013	1,649	23	-	6	-	20
43,589	41,257	2,054	34,982	25,244	2,054	599	59	(4)	766
594	562	20	594	554	20	20	-	-	4
184	182	-	184	56	-	-	-	1	2
44,367	42,001	2,074	35,760	25,854	2,074	619	59	(3)	772
34,123	34,120	-	14,944	14,082	-	-	9	-	11
22,320	22,149	-	1,455	1,315	-	-	15	-	16
100,810	98,270	2,074	52,159	41,251	2,074	619	83	(3)	799
677,029	659,159	9,018	558,762	393,285	8,981	4,022	(509)	53	5,999

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (3), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 11,024,0,29,197,41,251 ו-19,338 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-45 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

לוח ד-5: פירוט החשיפות לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2021 (4)									
סיכון אשראי כולל (1)	מזה: דירוג ביצוע אשראי (5)	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	סך-הכל	מזה: חובות (2)	בעייתי (6)	לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי נטו אשראי	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי (9)	יתרת הפסדי אשראי (9)
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
193	193	-	193	193	-	-	(1)	-	1
801	777	24	354	57	24	-	(3)	-	1
3,967	3,119	511	2,917	1,879	511	5	(8)	(15)	28
11,424	9,082	824	11,290	7,982	824	702	(23)	(23)	300
795	740	5	436	123	5	5	(1)	1	5
2,896	2,685	162	2,851	2,351	162	54	(6)	(6)	27
3,414	2,532	753	3,414	2,650	753	101	(2)	(2)	77
931	811	83	613	487	83	31	(11)	1	23
1,635	1,589	18	1,413	869	18	18	(1)	(1)	11
8,720	8,643	66	2,949	1,991	66	1	(2)	(5)	14
1,260	1,211	8	1,260	825	8	2	5	-	14
1,831	1,745	23	1,566	1,117	23	23	-	-	16
37,867	33,127	2,477	29,256	20,524	2,477	942	(4)	(50)	517
553	522	26	553	515	26	26	-	-	6
177	174	1	177	54	1	1	(1)	-	1
38,597	33,823	2,504	29,986	21,093	2,504	943	(5)	(50)	524
27,607	27,603	-	14,229	13,442	-	-	-	-	1
22,644	22,644	-	1,200	1,187	-	-	1	-	5
88,848	84,070	2,504	45,415	35,722	2,504	943	(4)	(50)	530
649,120	624,667	9,771	552,087	373,312	9,771	4,421	(1,220)	(198)	5,909

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני (3), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מנגבלות חבות של לווה בסך של 8,196, 0, 27,815, 35,722 ו-17,115 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מנגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-0 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (8) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (9) מרכיב הפרשה קבוצתית בגין התאמות איכותיות הנובעות מקצב הגידול ביתרות האשראי לבינו ונדל"ן והקלות בחיתום, נכללה החל מיום 30 ביוני 2022, כחלק מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בענפי הבינו ונדל"ן, בדומה לאופן הכללתה טרם יישום הוראות בנק ישראל בדבר הפסדי אשראי צפויים (CECL).

לוח ד-6: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 30 ביוני 2022			
סיכון אשכנזי ⁽²⁾	סיכון אשכנזי חוץ-מאזני ⁽³⁾	סיכון אשכנזי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשכנזי נוכחי כולל	סיכון אשכנזי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשכנזי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשכנזי חיצוני⁽⁴⁾						
4,615	2,792	1,823	15,529	7,491	8,038	AAA עד AA
18,500	6,296	12,204	26,581	11,025	15,556	A+ עד A
661	161	500	204	67	137	BBB+ עד BBB
19	16	3	18	-	18	BB+ עד B
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B
198	57	141	330	80	250	ללא דירוג
23,993	9,322	14,671	42,662	18,663	23,999	סך-הכל חשיפות האשכנזי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו, אך איננה כוללת חשיפת אשכנזי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקודנות בבנקים, אשכנזי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשכנזי.
- (4) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשכנזי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P ו-Moody's.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 ביוני 2022 בכ-42.7 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-18.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-24.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021. עלייה זו נבעה מעלייה בחשיפה המאזנית בסך של כ-9.3 הנובעת בעיקר מגידול באשכנזי וכן מעלייה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך של כ-9.4 מיליארד ש"ח הנובעת בעיקר מרכישת ביטוח בגין ערבויות חוק, מכר ומהגדלת ביטוח לתיק אשכנזי מקרקעין מחברות ביטוח זרות. כ-98.7% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה.

החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-56.9% בבנקים וחברות אחזקה בבנקאות, 42.9% בחברות ביטוח ו-0.2% מוסד פיננסי אחר. החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (77.3%), בארצות-הברית (19.6%) ובמדינות דרום ומזרח אסיה (3.1%).

3.3. מידע נוסף על חשיפות לסיכונים אשכנזי

3.3.א. בינוי והנדל"ן

הפעילות בענפי הבינוי והנדל"ן התאפיינה בגידול משמעותי שהחל בשנת 2021, המוצא את ביטויו בין היתר בעלייה בהיקפי הבניה, ברמת ביקושים גבוהה לדירות, עלייה משמעותית בהיקפי מכירת דירות חדשות ועלייה במחירי הדיוור. במחצית הראשונה של 2022 ניכרת מגמת ירידה במכירת דירות חדשות, אך זו ביחס לנתונים גבוהים במיוחד שנמדדו במחצית השנייה של 2021. עליית הריביות ועלייה במס הרכישה על משקיעים עשויה להסביר את הירידה במכירות בתקופה זו, אולם כאמור רמת הפעילות היא עדיין גבוהה ביחס לשנים קודמות, ונתוני הל"ס מצביעים על המשך עלייה במחירים.

כתוצאה מהצמיחה בענף גדל הביקוש לאשכנזי עסקי בענפי הבינוי והנדל"ן כך שהבנק הגדיל במהלך שנת 2021 את פעילות המימון לענפי הנדל"ן ופרויקטי הנדל"ן, תוך התאמות והקלות מסוימות. כתוצאה מכך נרשמה צמיחה בתיק האשכנזי בענפי הבניה והנדל"ן בשנת 2021 תוך עלייה מתונה בשיעורי המימון במקביל לשחיקה מסוימת של מרווחי האשכנזי (לפרטים ראה [ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים בתמצית הדוחות הכספיים](#)), במחצית הראשונה של שנת 2022 הואט קצב הגידול בתיק באופן משמעותי. הבנק פועל בהתאם למסגרת ניהול סיכון האשכנזי ותוך בחינה של רווחיות מתואמת סיכון. בהמשך להנחית הפיקוח על הבנקים נקבעו קריטריונים לחיתום אשכנזי הנחשבים כסיכון מוגבר, הבנק מנטר את הביצועים בהתאם לכך החל מהרבעון השני של 2021. להערכת הבנק ההתאמות וההקלות שבוצעו בתנאי החיתום אינן מביאות לשינוי מהותי ברמת הסיכון בהתחשב בגורמים מפצים באשכנזי אלה. כמו-כן, הבנק הביא לידי ביטוי גורמים אלו בקביעת ההפרשה הקבוצתית הנאותה לענף הבינוי והנדל"ן כמפורט בהמשך. הבנק בוחן את השלכות האפשרויות של השינויים בסביבה הכלכלית ובמידת הצורך מבצע התאמות נדרשות.

לוח ד-7: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 30 ביוני 2022					
סיכון אשראי כולל	השפעת מקדמים והפחתות	סיכון אשראי לפני השפעת מקדמים והפחתות	אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾		סיכון אשראי מאזני הלוואות ⁽²⁾
			ערבויות	מסגרות לא מנוצלות	
במיליוני ש"ח					
4,542	(1,004)	5,546	929	1,614	3,003
402	-	402	43	62	297
65,613	(47,340)	112,953	50,499 ⁽³⁾	37,437	25,017
29,638	(793)	30,431	981	5,435	24,015
20,875	(3,144)	24,019	6,879	7,001	10,139
121,070	(52,281)	173,351	59,331	51,549	62,471
11,292	(1)	11,293	718	1,760	8,815
132,362	(52,282)	184,644	60,049	53,309	71,286

חטיבה עסקית

בנייה למסחר ושירותים

בנייה לתעשייה

בנייה לדיור

נכסים מניבים

אחר

סך-הכל חטיבה עסקית

חטיבה קמעונאית

סך-הכל - פעילות בישראל

- (1) יתרת חוזים, לפני השפעת מקדמי ערבויות חוק מכר.
 (2) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-7,542 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח בעיקר מחברות ביטוח זרות לתיק אשראי מקרקעין.
 (3) כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-36,974 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר.

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021*					
סיכון אשראי כולל	השפעת מקדמים והפחתות	סיכון אשראי לפני השפעת מקדמים והפחתות	אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾		סיכון אשראי מאזני הלוואות ⁽²⁾
			ערבויות	מסגרות לא מנוצלות	
במיליוני ש"ח					
5,198	(603)	5,801	755	1,375	3,671
409	-	409	38	54	317
61,699	(41,808)	103,507	41,917 ⁽³⁾	36,949	24,641
30,848	(799)	31,647	1,052	7,270	23,325
21,233	(3,014)	24,247	6,887	8,199	9,161
119,387	(46,224)	165,611	50,649	53,847	61,115
11,646	-	11,646	692	2,145	8,809
131,033	(46,224)	177,257	51,341	55,992	69,924

חטיבה עסקית

בנייה למסחר ושירותים

בנייה לתעשייה

בנייה לדיור

נכסים מניבים

אחר

סך-הכל חטיבה עסקית

חטיבה קמעונאית

סך-הכל - פעילות בישראל

- * סווג מחדש.
 (1) יתרת חוזים, לפני השפעת מקדמי ערבויות חוק מכר.
 (2) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-5,786 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח לתיק אשראי מקרקעין.
 (3) כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-11,053 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר.

ליום 30 ביוני 2022 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם בכ-132 מיליארד ש"ח. סך סיכון האשראי לציבור בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל עלה במחצית הראשונה של שנת 2022 בכ-1.0% (ב-4.1% לפני השפעת מקדמים והפחתות). מרבית החשיפה הינה בחטיבה העסקית (לקוחות בינוניים וגדולים), כ-91% מסך סיכון האשראי בענפי בינוי ונדל"ן בישראל. החשיפה לחברות שעיקר פעילותן בענף הבינוי והנדל"ן עיקר המימונים לחברות בענף כוללים מימוני קרקעות למגורים וליווי פרויקטי בנייה למגורים ברחבי הארץ. החשיפה לחברות הפועלות בענפים של הקמת מבנים למסחר, שירותים ותעשייה וכן נכסים מניבים להשכרה בחטיבה העסקית מהווה כ-29% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן.

לוח ד-8: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

השניו	יתרה ליום		
	31 בדצמבר 2021	30 ביוני 2022	
	במיליוני ש"ח		
	סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי		
4.0%	137,438	142,875	סיכון אשראי שאינו בעייתי
	סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי		
15.8%	524	607	בעייתי צובר (עד ליום 31.12.2021 בעייתי שאינו פגום)
(16.7%)	1,368	1,139	לא צובר (עד ליום 31.12.2021 פגום)
(46.4%)	3,081	1,651	שאינו בעייתי
(31.7%)	4,973	3,397	סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
2.7%	142,411	146,272	סך-הכל

סך סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ירד בחציון הראשון של שנת 2022 ב-31.7% כתוצאה מירידה באשראי שאינו צובר ואינו בעייתי. שיעור סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מתוך כל סיכון האשראי ירד מ-3.5% ל-2.3% במחצית הראשונה של שנת 2022.

לוח ד-9: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾

יתרה ליום 30 ביוני 2022				
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל
במיליוני ש"ח				
שיעור מימון⁽³⁾				
עד 45%	2,705	-	3,654	6,359
מעל 45% ועד 65%	5,940	-	5,835	11,775
מעל 65% ועד 85%	15,641	-	7,191	22,832
מעל 85%	565	-	435	1,000
כושר ספיגה⁽⁴⁾				
עד 25%	-	-	1,514	1,514
מעל 25% ועד 50%	-	-	17,817	17,817
מעל 50% ועד 75%	-	-	12,314	12,314
מעל 75%	-	-	60,291	60,291
פרויקטים שטרם החלו	-	-	12,151	12,151
אחר⁽⁵⁾				
סך-הכל סיכון אשראי לפני מקדמים והפחתות - חטיבה עסקית	24,851	104,087	17,115	27,298
השפעת מקדמים והפחתות	-	-	-	(52,281)
סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית	-	-	-	121,070

- הפילוח לסגמנטים ולשיעורי המימון נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו. הנתונים ליום 30 ביוני 2022 מוצגים לאחר טיוב החלוקה לסגמנטים של תיק האשראי אשר כלל הסטת יתרות בגין נדל"ן בתהליכי בנייה שנכללו עד למועד הדיווח תחת "אשראי אחר".
- "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים ויתרות ערביות חוק, מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- שיעור מימון הינו היחס בין סיכון האשראי לפני השפעת מקדמים והפחתות לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערביות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

לוח ד-9: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾⁽²⁾ (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021*					
סך-הכל	אחר	נכסים שבנייתם הושלמה ⁽³⁾	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽³⁾	קרקעות	
במיליוני ש"ח					
					שיעור מימון⁽⁴⁾
6,366	-	2,993	-	3,373	עד 45%
13,814	-	7,176	-	6,638	מעל 45% ועד 65%
21,343	-	7,008	-	14,335	מעל 65% ועד 85%
1,134	-	633	-	501	מעל 85%
					כושר ספיגה⁽⁵⁾
1,704	-	-	1,704	-	עד 25%
18,187	-	-	18,187	-	מעל 25% ועד 50%
17,005	-	-	17,005	-	מעל 50% ועד 75%
45,258	-	-	45,258	-	מעל 75%
9,159	-	-	9,159	-	פרויקטים שטרם החלו
					אחר⁽⁶⁾
31,641	31,641	-	-	-	סך-הכל סיכון אשראי לפני מקדמים והפחתות - חטיבה עסקית
165,611	31,641	17,810	91,313	24,847	השפעת מקדמים והפחתות
(46,224)	-	-	-	-	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית
119,387	-	-	-	-	

* סוג מחדש, בעיקר לצורך הצגה בנפרד של פרויקטים שטרם החלו, מסך הנדל"ן בתהליכי בנייה.

- (1) הוצג לראשונה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.
- (2) הפילוח לסגמנטים ולשיעורי המימון נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- (3) "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים (כושר ספיגה הוצג בהתאם לכושר הספיגה המינימלי בהתבסס על תנאי הליווי שאושרו) ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- (4) שיעור מימון הינו היחס בין סיכון האשראי לפני השפעת מקדמים והפחתות לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות אשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (5) כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (6) "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

שיעור האשראי במימון מעל 85% מהווה כ-2.4% מסך היתרה של נכסים שבנייתם הושלמה וקרקעות בחטיבה העסקית ביוני 2022 לעומת 2.7% בדצמבר 2021. שיעור האשראי בכושר ספיגה עד 25% לנדל"ן בתהליכי בנייה מהווה כ-1.6% מסך היתרה של נדל"ן בתהליכי בנייה בחטיבה העסקית ביוני 2022 לעומת 2.1% בדצמבר 2021.

יצוין כי ביום 22 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון הוראה 203 לפיו לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150% יתווספו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי ייעוד ולמעט הלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לווה שאינו מסווג בענף משק בינוי ונדל"ן על-פי המיון הענפי בהוראה 831 בנושא דיווח על ענפי משק.

ניהול סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

החשיפה לתחום הבינוי והנדל"ן מהווה חלק משמעותי מתיק האשראי. הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכונים אשראי לנדל"ן נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים בנוסף למגבלה הרגולטורית המוגדרת על-ידי בנק ישראל. ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות להוראת ניהול בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2025 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הגבוה מביניהם. כחלק מניהול החשיפה הענפית והעמידה במגבלה בענף, הבנק משתמש בכלים כגון סינדיקציה, ורכישת ביטוח מחברות ביטוח מדורגות המוכרות להפחתת חבות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. במהלך המחצית השנייה של שנת 2021 וברבעון הראשון של שנת 2022 הרחיב הבנק את היקף הביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וביצע לראשונה ביטוח לתיק הלוואות המובטחות בשעבוד קרקע. ביטוחים אלו איפשרו לבנק, עם השלמתם, להקטין את החשיפה לענף הבינוי והנדל"ן (לפרטים נוספים ראה [ביאור 10א\(4\) בתמצית הדוחות הכספיים והערות שוליים בטבלה "פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים"](#) לעיל). הבנק עשוי לנקוט בצעדים נוספים בעתיד להמשך ניהול המגבלה והחשיפה לענף זה.

תהליך החיתום לאשראי חדש בענף נעשה תוך שימוש במדיניות אשראי סדורה לסוגי המימון השונים בענף כדוגמת מימון קרקעות, מימון בנייה למגורים, מימון בנייה והנבה של נכסים מניבים. המדיניות כוללת קריטריונים איכותיים וכמותיים כגון שיעור הון עצמי, LTV מקסימלי, יחס כסיו מינימלי ורגישות לירידת מחיר. קריטריונים אלו מותאמים לסוג הנכס הממומן ומגדרים את תיאבון הסיכון בענף. חיתום אשראי חדש נעשה תוך קביעת רווחיות מתואמת סיכון.

במסגרת ניטור התיק נבחנים שינויים ומגמות במדדי סיכון שונים גם בהשוואה לנתונים המתפרסמים ביחס לכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיוור. הבנק ממשיך לבחון את ההתפתחויות במשק ובחן התאמות בהתאם. הבנק עושה שימוש במודל המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על האשראי לבינוי ונדל"ן.

החל משנת 2021 הבנק הביא לידי ביטוי בחישובי הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי שינויים ומגמות באיכות התיק. במהלך 2021 בוצעו התאמות במקדם הפרשה הקבוצתית בענף הבינוי והנדל"ן וזאת לאור הגידול המהיר באשראי בענף ובגין הקלות בחיתום האשראי. התוספת במקדם הפרשה מעודכנת מדי רבעון בהתאם למתודולוגיה שנקבעה.

יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכמה בסך של כ-1,296 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2022 בהשוואה לסך של כ-1,267 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021, שיעור סך הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור בענף בינוי ונדל"ן בישראל ליום 30 ביוני 2022 הינו 1.82% בהשוואה ל-1.81% ליום 31 בדצמבר 2021. חישוב הפרשה כולל בתוכו הפרשה בגין הגידול המהיר ביתרות במהלך 2021 וכן ביטוי לגידול אפשרי בסיכון. כדי לבטא את הסיכון הפוטנציאלי, הגדיל הבנק את הפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל באמצעות התאמה איכותנית ברבעון זה. בהתאם לכך יתרת הפרשה להפסדי אשראי וכן שיעורה מתוך האשראי לציבור בענף בינוי ונדל"ן בישראל גבוהים מאשר במרץ 2022 ובדצמבר 2021 למרות שיפור במדדי הסיכון של תיק זה.

ד.3.ב. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים ולקבוצות לווים

לוח ד-10: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

30 ביוני 2022			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	1,047	1,239	2,286
6	4,598	4,694	9,292
1	884	1,032	1,916
1	1,031	318	1,349
1	1,197	193	1,390
11	13,264	10,060	23,324
2	1,428	3,653	5,081
23	23,449	21,189	44,638

ענף משק

31 בדצמבר 2021			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	2,157	1,227	3,384
5	3,523	4,624	8,147
1	782	1,133	1,915
1	1,300	103	1,403
1	898	496	1,394
1	158	1,306	1,464
10	10,187	10,950	21,137
2	1,094	3,768	4,862
22	20,099	23,607	43,706

ענף משק

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 30 ביוני 2022 לא קיימת קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לוואה ושל קבוצת לווים" (להלן: הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות.

ד.3.g. סיכונים בתיק הלוואות לדיור

לוח ד-11: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	שיעור בתקופה שינוי	ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
			יתרה ב-ש"ח	שיעור %	יתרה ב-ש"ח	שיעור %	יתרה ב-ש"ח	שיעור %	יתרה ב-ש"ח	שיעור %		
7.2%	123,498	0.1%	139	24.1%	29,794	11.1%	13,694	39.7%	48,981	25.0%	30,890	30.06.2022
15.8%	115,166	0.1%	147	24.4%	28,137	11.8%	13,610	39.6%	45,600	24.0%	27,672	31.12.2021
10.8%	99,495	0.2%	200	25.7%	25,573	13.7%	13,619	38.8%	38,623	21.6%	21,480	31.12.2020

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף פרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהלת החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

לוח ד-12: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק - שיעור מסך הביצועים החדשים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.06.2021	30.09.2021	31.12.2021	31.03.2022	30.06.2022	
41.8%	40.0%	41.0%	42.2%	41.8%	שיעור מימון מעל 60%
0.1%	0.1%	-	0.1%	0.2%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
59.8%	60.4%	60.1%	59.6%	60.8%	שיעור בריבית משתנה
3.8%	4.5%	3.8%	2.7%	2.6%	שיעור הלוואות לכל מטרה
9.3%	11.1%	11.8%	11.2%	9.8%	שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
8.1%	8.1%	8.2%	8.0%	9.2%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
24.5	24.6	24.6	24.6	25.1	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

ברבעון השני של שנת 2022 קיימת עלייה ביתרות הלוואות לדיור של 3.1% לעומת רבעון קודם שיעור הנמוך מהגידול ברבעונים קודמים. במדדי איכות התיק נרשמה עלייה (החמרה) ברבעון השני של שנת 2022, במדד שיעור החזר מהכנסה מעל 40% אך השיעור עדיין נמוך מאוד, בשיעור ביצועי הלוואות בריבית משתנה, בהלוואות בהן הקרן מתוכננת להיפרע מעל גיל 67, ובתקופה הפירעון הממוצעת לרכישה. ירידה נרשמה ברבעון השני של שנת 2022 בשיעור מימון מעל 60%, בשיעור הלוואות לכל מטרה ובשיעור הלוואות למטרת השקעה.

ד.3.ד. אשראי לאנשים פרטיים (ללא דיור)
 לוח ד-13: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

השינוי	יתרה ליום			
	31.12.2021	30.06.2022		
במיליוני ש"ח				
מאזני				
2.9%	74	2,522	2,596	עו"ש חובה
1.4%	341	24,073	24,414	הלוואות ⁽¹⁾
27.9%	12	43	55	מזה: הלוואות בולט ובלון
(1.4%)	(46)	3,376	3,330	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
(1.4%)	(69)	4,838	4,769	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
0.9%	300	34,809	35,109	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
חוץ-מאזני				
1.7%	297	17,743	18,040	סיכון אשראי חוץ-מאזני
1.1%	597	52,552	53,149	סך-הכל סיכון אשראי כולל

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.
 (2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

במחצית הראשונה של שנת 2022 עלתה יתרת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של כ-1.1% לעומת 31 בדצמבר 2021. סך סיכון האשראי המאזני גדל בתקופה זו בכ-0.9%. סיכון האשראי החוץ-מאזני גדל בכ-1.7%.

ד.3.ה. מימון ממונף

מימון ממונף מנוהל ומוגדר בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, ובפרט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (ניהול סיכון אשראי), הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות). מימון ממונף כולל בתוכו בין היתר, עסקות הוניות (עסקה למטרת רכישת זכות הונת בתאגיד אחר, רכישה של כלל הנכסים או חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר, רכישה עצמית של הון עצמי מונפק, חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות - כמוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין 323), מימון ללווים בסגמנטים השונים של ענפי המשק שהוגדרו, המאופייין בערכים חריגים של פרמטרים מסוימים ביחס לנורמות המקובלות בענפי המשק השונים כגון: שיעור מימון גבוה וחורג מהמדיניות הענפית ומימון חוב נחות (Mezzanine). הבנק מעמיד מעת לעת מימון ממונף ללקוחותיו. קיימת מגבלה פנימית למימון ממונף ביחס להון רוברד 1 של הבנק. התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלה שנקבעה מדווחים אחת לרבעון להנהלת הבנק ולדירקטוריון לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון מסוג זה. להלן נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רוברד 1.

לוח ד-14: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה*

ליום 30 ביוני 2022			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	4	220	224
2	1,090	311	1,401
1	240	-	240
3	544	310	854
1	350	-	350
1	648	-	648
1	426	-	426
10	3,302	841	4,143

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

בתי מלון שירותי הארחה ואוכל

כרייה וחציבה

מסחר

שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח

תעשייה

סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2021			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	3	326	329
2	889	497	1,386
1	240	-	240
2	600	-	600
1	641	-	641
1	425	-	425
8	2,798	823	3,621

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

בתי מלון שירותי הארחה ואוכל

מסחר

שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח

תעשייה

סך-הכל

* בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי המחושבות על בסיס פרטני, ככל שקיימות.

ד.4. הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

לוח ד-15: טבלת הפחתת סיכון אשראי

30 ביוני 2022									
מובטחים								לא מובטחים	
מזה: על-ידי נגזרי אשראי		מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על-ידי ביטחון		מזה:	סך-הכל	סך-הכל	
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	סכום מובטח	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	
במיליוני ש"ח									
-	-	10,972	23,999	14,923	17,413	25,895	41,412	346,739	1 חובות, למעט אגרות-חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	77,714	2 אגרות-חוב
-	-	10,972	23,999	14,923	17,413	25,895	41,412	424,453	3 סך-הכל
-	-	-	-	3	113	3	113	2,985	4 מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר

30 ביוני 2021*									
מובטחים								לא מובטחים	
מזה: על-ידי נגזרי אשראי		מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על-ידי ביטחון		מזה:	סך-הכל	סך-הכל	
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	סכום מובטח	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	
במיליוני ש"ח									
-	-	3,596	3,711	4,942	14,046	8,538	17,757	322,065	1 חובות, למעט אגרות-חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	66,833	2 אגרות-חוב
-	-	3,596	3,711	4,942	14,046	8,538	17,757	388,898	3 סך-הכל
-	-	-	-	7	27	7	27	2,435	4 מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

31 בדצמבר 2021*									
מובטחים								לא מובטחים	
מזה: על-ידי נגזרי אשראי		מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על-ידי ביטחון		מזה:	סך-הכל	סך-הכל	
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	סכום מובטח	יתרה מאזנית	יתרה מאזנית	
במיליוני ש"ח									
-	-	8,697	23,237	9,554	14,746	18,251	37,983	330,219	1 חובות, למעט אגרות-חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	67,455	2 אגרות-חוב
-	-	8,697	23,237	9,554	14,746	18,251	37,983	397,674	3 סך-הכל
-	-	-	-	4	110	4	110	2,689	4 מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

* הוצג מחדש.

ד.4.א. הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון

לוח ד-16: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון⁽¹⁾⁽²⁾

30 ביוני 2022										
סך-הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	אחר ⁽³⁾	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
220,979	-	34	122	-	-	9	-	355	220,459	1 ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
6,498	-	-	-	-	-	50	-	4,514	1,934	2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
14,900	-	-	45	-	-	18	-	14,837	-	3 בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,910	-	-	-	-	-	-	-	2,910	-	4 חברות ניירות-ערך
150,809	-	144	129,468	-	-	9,653	-	11,544	-	5 תאגידים
51,715	-	-	24	51,691	-	-	-	-	-	6 חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,510	-	-	-	9,510	-	-	-	-	-	7 הלוואות לעסקים קטנים
124,068	-	-	3,202	18,162	31,858	37,101	33,745	-	-	8 בביטחון נכס מגורים
84,654	-	-	84,654	-	-	-	-	-	-	9 בביטחון נדל"ן מסחרי
2,572	-	1,076	1,496	-	-	-	-	-	-	10 הלוואות בפיגור
15,756	450	1,101	10,960	-	-	-	-	-	3,245	11 נכסים אחרים*
3,792	-	681	3,111	-	-	-	-	-	-	11א *מזה: בגין מניות
684,371	450	2,355	229,971	79,363	31,858	46,831	33,745	34,160	225,638	12 סך-הכל

(1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוב-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגוח.

(2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

(3) בהתאם למכתב מהפיקוח על הבנקים, נכסי הסיכון של שלוחת הבנק בתורכיה משוקלים בשיעור שקלול של 600% החל מיום 1 בינואר 2021 ובשיעור שקלול של 300% החל מיום 22 במאי 2022. היתרה משקפת את התוספת בגין חישוב נכסי הסיכון על-פי מכתב זה לבין חישוב נכסי הסיכון לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 203.

לוח ד-16: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון⁽¹⁾⁽²⁾ (המשך)

30 ביוני 2021										
סך-הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	אחר ⁽³⁾	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
226,739	-	31	270	-	-	-	-	210	226,228	1 ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
6,603	-	-	-	-	-	46	-	4,791	1,766	2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
12,492	-	-	40	-	-	40	-	12,412	-	3 בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4 חברות ניירות-ערך
121,877	-	77	115,421	-	-	2,492	-	3,887	-	5 תאגידים
49,922	-	-	-	49,922	-	-	-	-	-	6 חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,779	-	-	-	9,779	-	-	-	-	-	7 הלוואות לעסקים קטנים
105,584	-	-	3,706	19,308	21,349	30,951	30,270	-	-	8 בביטחון נכס מגורים
82,616	-	-	82,616	-	-	-	-	-	-	9 בביטחון נדל"ן מסחרי
2,173	-	1,126	1,047	-	-	-	-	-	-	10 הלוואות בפיגור
15,157	1,741	1,077	9,326	-	-	-	-	-	3,013	11 נכסים אחרים*
3,077	-	629	2,448	-	-	-	-	-	-	11א *מזה: בגין מניות
632,943	1,741	2,311	212,426	79,009	21,349	33,529	30,270	21,301	231,007	12 סך-הכל

(1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגוח.

(2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

(3) בהתאם למכתב מהפיקוח על הבנקים, נכסי הסיכון של שלוחת הבנק בתורכיה משוקלים בשיעור שקלול של 600% החל מיום 1 בינואר 2021 ובשיעור שקלול של 300% החל מיום 22 במאי 2022. היתרה משקפת את התוספת בגין חישוב נכסי הסיכון על-פי מכתב זה לבין חישוב נכסי הסיכון לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 203.

לוח ד-16: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון⁽¹⁾⁽²⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2021										
סך-הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	אחר ⁽³⁾	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
239,730	-	32	314	-	-	-	-	273	239,111	1 ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
7,441	-	-	-	-	-	47	-	5,886	1,508	2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
10,799	-	-	36	-	-	43	-	10,720	-	3 בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,451	-	-	-	-	-	-	-	2,451	-	4 חברות ניירות-ערך
134,749	-	222	122,684	-	-	5,428	-	6,415	-	5 תאגידים
51,543	-	-	-	51,543	-	-	-	-	-	6 חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,578	-	-	-	9,578	-	-	-	-	-	7 הלוואות לעסקים קטנים
115,524	-	-	4,162	18,076	26,842	34,370	32,074	-	-	8 בביטחון נכס מגורים
90,834	-	-	90,834	-	-	-	-	-	-	9 בביטחון נדל"ן מסחרי
2,327	-	1,337	990	-	-	-	-	-	-	10 הלוואות בפיגור
16,647	1,338	1,123	11,117	-	-	-	-	-	3,069	11 נכסים אחרים*
3,650	-	657	2,993	-	-	-	-	-	-	11א *מזה: בגין מניות
681,623	1,338	2,714	230,137	79,197	26,842	39,888	32,074	25,745	243,688	12 סך-הכל

(1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות איגוח.

(2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

(3) בהתאם למכתב מהפיקוח על הבנקים, נכסי הסיכון של שלוחת הבנק בתורכיה משוקללים בשיעור שקלול של 600% החל מיום 1 בינואר 2021 ובשיעור שקלול של 300% החל מיום 22 במאי 2022. היתרה משקפת את התוספת בגין חישוב נכסי הסיכון על-פי מכתב זה לבין חישוב נכסי הסיכון לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 203.

ה. סיכוני אשראי של צד נגדי

סיכון הצד הנגדי מוגדר בבנק בהתאם להגדרה המופיעה בהוראת ניהול בנקאי תקין 203 כסיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. הסיכון הינו שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. ערך השוק של העסקה יכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים לעסקה, ערך השוק אינו ודאי ועשוי להשתנות לאורך זמן ובהתאם לתנועות בגורמי סיכון השוק העומדים בבסיסו.

ה.1. חשיפות לסיכון צד נגדי

לוח ה-1: ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי לפי גישה פיקוחית

30 ביוני 2021				30 ביוני 2022				
RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	
במיליוני ש"ח								
6,140	10,602	9,629	3,675	4,448	13,981	11,020	9,342	1 שיטת החשיפה הנוכחית
-	-	-	-	-	-	-	-	3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקות מימון ניירות-ערך (SFT))
6,140	10,602	9,629	3,675	4,448	13,981	11,020	9,342	6 סך-הכל

31 בדצמבר 2021				
RWA	EAD לאחר CRM	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	
במיליוני ש"ח				
4,150	10,725	9,810	6,530	1 שיטת החשיפה הנוכחית
-	-	-	-	3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקות מימון ניירות-ערך (SFT))
4,150	10,725	9,810	6,530	6 סך-הכל

לוח ה-2: הקצאת הון בגין התאמת שערך לסיכון אשראי

31 בדצמבר 2021		30 ביוני 2021		30 ביוני 2022		
RWA	EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	
במיליוני ש"ח						
3,039	10,470	2,744	10,331	3,774	13,501	3 סך-כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

לעניין ריתוק הון בנושא SA-CCR שתחליף את הגישות הקיימות להוראות ניהול בנקאי תקין 203 ראה [סעיף הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים](#) בפרק הון ומינוף לעיל.

1. סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכלל זה:

- **סיכון ריבית** - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים;
- **סיכון מטבע** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי חליפין;
- **סיכון אינפלציה** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן;
- **סיכון מחירי מניות** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי מניות או מדדי מניות;
- **סיכון מרווחי אשראי** - סיכון להפסד כתוצאה משינוי במרווח בין התשואה לפדיון של אגרות-חוב קונצרניות הנסחרות בשווקים לבין הריבית חסרת הסיכון הרלוונטית;
- **סיכון תנודתיות** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי התנודתיות המצוטטים בשוק;
- **סיכון מרווח (Spread risk)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים או בסיסי ריבית שונים.

גורמי סיכון השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק הם שערי הריבית של השקל במגזר הצמוד והלא-צמוד, אינפלציה, שער החליפין שקל/דולר ומרווחים בין עקומי הריבית השונים.

להרחבה על סיכונים שוק, ריבית והשקעה ואופן ניהולם ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

1.1. סיכון שוק בתיק למסחר

סיכונים שוק בתיק למסחר הם תוצאה של פעילות הבנק כעושה שוק, כסוחר וכמנהל פוזיציות עבור עצמו. רמת הסיכון של הבנק נמדדת ומבוקרת על-פי נהלים הכוללים, בין היתר, מגבלות על אומדן סיכון במונחי VaR ועל רגישות השווי הכלכלי לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים. אומדן סיכון בשיטת הערך בסיכון (VaR), אומד את ההפסד המקסימלי הצפוי לתאגיד בשל התממשות סיכונים שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת מובהקות סטטיסטית שנקבעה מראש על-ידי הבנק ואושרה על-ידי הדירקטוריון.

לוח ו-1: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)

ממוצע	ליום	ממוצע בשנת	ליום
בשנת 2021	31 בדצמבר	2022 עד ליום	30 ביוני
	2021	30 ביוני 2022	2022
		במיליוני ש"ח	
25	20	39	65

סך-הכל מסחר בחדרי העסקות

תהליך בחינה בדיעבד (backtest) מתבצע בבנק באופן שוטף במטרה לבחון את תקפות מודל אמידת הסיכון בתיק למסחר. במהלך הרבעון השני, לאור התנודתיות בשווקים ובפרט לאור התנודתיות החריגה במרווח בין הריבית השקלית לריבית הדולרית הנגזר משוק דולר-שקל, נצפו מספר חריגות במודל ה-VaR של הבנק. על-פי כמות החריגות ובהתאמה לקריטריונים של ועדת באזל המודל נמצא ב"תחום הצהוב". הבנק עוקב אחר ביצועי המודל ומבצע התאמות בהתאם לצורך.

לוח ו-2: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2021		30 ביוני 2022		
במיליוני ש"ח				
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
225	74	271	(240)	דולר ארצות-הברית
*40	*27	86	(67)	אירו
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(548)	529	(627)	630	מדד המחירים לצרכן

* הוצג מחדש.

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערך כל המכשירים המאזניים והחוז-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי.

לוח ו-3: סיכון שוק על-פי הגישה הסטנדרטית

הבנק נדרש לשמור הון בגין נכסי סיכון שוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוי הריבית והמניות בתיק למסחר בלבד, כפי שהוגדרו לעיל, ועל סיכויי המטבע בתיק הבנקאי ובתיק למסחר.

31 בדצמבר 2021	30 ביוני 2021	30 ביוני 2022	
נכסי סיכון במיליוני ש"ח			
			מוצרים ישירים
3,004	2,408	2,625	1 סיכון שיעור ריבית (כללי וספציפי)
-	-	-	2 סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)
425	325	888	3 סיכון שער חליפין
-	-	-	4 סיכון סחורות
			אופציות
-	-	-	5 הגישה הפשוטה
668	476	282	6 גישת דלתה-פלום
-	-	-	7 גישת התרחישים
-	-	-	8 איגוח
4,097	3,209	3,795	9 סך-הכל

2. סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון ריבית בתיק הבנקאי מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי הריבית השונים על הערך הכלכלי של הבנק (דהיינו, השינוי בערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות) ו/או על הכנסות הריבית (רגישות ההכנסה החשבונאית). הסיכון נוצר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת והיזומה של הבנק, ונובע ממתן שירות שוטף לקהל הרחב ולמגזר העסקי והפיננסי ומפעילויות אחרות, ובכללן חשיפת ריבית הנובעת מניהול תיק ההשקעות. הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים וההתחייבויות - תקופה, בסיסי ריבית, מועדי חידוש ריבית ועוד. בבנק קיימות מגבלות הן על רגישות הערך הכלכלי והן על רגישות ההכנסה (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידו וחברות בנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה) לתרחישי שינוי בעקומי הריבית השקלית, המדדית והמט"חית בשווקי הפעילות השונים.

בטבלת רגישות הערך הכלכלי מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מהחישוב בטבלאות שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בריבית ניכיון המשקפת גם את רמת הסיכון של הצד הנגדי למכשיר הפיננסי. בהתאם להוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל, הבנק מיישם תרחישי זעזוע וקיצון היפותטיים לשינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים המשמשים את הבנק. תרחישי הזעזוע והקיצון מחושבים בהתאם לנוסחאות שנקבעו בדרישות הדיווח. התרחישים הנדרשים הינם תרחישים מקבילים בעקומי הריבית, התללה (ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך), השטחה (עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך), וכן תרחישים של עליית ריבית בטווח הקצר וירידת ריבית בטווח הקצר. התרחישים יושמו באופן אחיד על כל המטבעות הנכללים בדיווח לציבור.

לוח ו-4: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 30 ביוני 2022								
שקל לא-צמוד	שקל למדד	מטבע-חוץ - דולר אחר	מטבע-חוץ - מטבע-חוץ - סך-הכל	שקל לא-צמוד	שקל למדד	מטבע-חוץ - דולר אחר	מטבע-חוץ - מטבע-חוץ - סך-הכל	שקל לא-צמוד	שקל למדד	מטבע-חוץ - דולר אחר
במיליוני ש"ח										
457,915	58,710	75,369	12,668	604,662	470,057	60,262	72,412	10,721	613,452	נכסים פיננסיים**
457,458	21,897	305,636	64,547	849,538	393,246	20,899	301,262	60,616	776,023	סכומים אחרים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ-מאזניים
402,953	32,794	124,831	14,956	575,534	402,252	34,819	121,294	15,506	573,871	התחייבויות פיננסיות**
501,766	24,240	258,189	62,676	846,871	445,256	22,441	253,559	56,174	777,430	סכומים אחרים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוץ-מאזניים
10,654	23,573	(2,015)	(417)	31,795	15,795	23,901	(1,179)	(343)	38,174	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
-	(4,359)	-	-	(4,359)	-	(5,030)	-	-	(5,030)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
10,539	-	3,496	571	14,606	4,386	-	1,617	236	6,239	השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה
21,193	19,214	1,481	154	42,042	20,181	18,871	438	(107)	39,383	שווי הוגן נטו מותאם**
21,042	19,212	1,691	183	42,128	20,317	18,508	193	(38)	38,980	מזה: תיק בנקאי

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים, ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

** למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

לוח ו-5: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2021					ליום 30 ביוני 2022					
שקל לא-צמוד	שקל למדד	מטבע-חוץ - דולר	מטבע-חוץ - אחר	סך-הכל	שקל לא-צמוד	שקל למדד	מטבע-חוץ - דולר	מטבע-חוץ - אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח										
שינויים מקבילים										
669	141	86	(585)	1,027	75	23	165	(706)	593	עלייה במקביל של 1%
647	142	91	(578)	992	122	23	199	(706)	606	מזה: תיק בנקאי
(604)	(62)	(92)	582	(1,032)	44	(17)	(176)	747	(510)	ירידה במקביל של 1%
(587)	(59)	(98)	575	(1,005)	(7)	(17)	(212)	747	(525)	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים										
(288)	35	(77)	(11)	(235)	(348)	28	(65)	(35)	(276)	התללה ⁽¹⁾
(274)	36	(81)	(14)	(215)	(371)	26	(103)	(33)	(261)	מזה: תיק בנקאי
503	(7)	74	(106)	542	443	(13)	84	(102)	474	השטחה ⁽²⁾
481	(9)	77	(101)	514	475	(11)	129	(104)	461	מזה: תיק בנקאי
632	35	61	(341)	877	362	(4)	116	(386)	636	עליית ריבית בטווח הקצר
601	33	63	(334)	839	405	(6)	170	(388)	629	מזה: תיק בנקאי
(639)	(33)	(60)	337	(883)	(354)	15	(115)	389	(643)	ירידת ריבית בטווח הקצר
(609)	(31)	(62)	330	(846)	(402)	13	(169)	391	(637)	מזה: תיק בנקאי

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
 (1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
 (2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

לוח ו-6: רגישות הערך הכלכלי של הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 30 ביוני 2022		
שקל לא-צמוד	שקל צמוד מדד	מטבע-חוץ	שקל לא-צמוד	שקל צמוד מדד	מטבע-חוץ
במיליוני ש"ח					
שינויים במקביל					
162	(945)	528	119	(1,094)	(7)
(166)	1,040	(445)	(124)	1,211	126

הירידה ברגישות הערך הכלכלי במגזר הלא-צמוד במחצית הראשונה של שנת 2022 נובעת בעיקר מעדכון בפרמטרים של פירעונות מוקדמים במשכנתאות שנגרם כתוצאה מעלית הריבית במשך פעילות של מתן משכנתאות ואשראי ורכישת אגרות-חוב, בקיזוז חלקי כתוצאה מהנפקת אגרות-חוב. העלייה ברגישות הערך הכלכלי במגזר הצמוד נובעת בעיקר מעדכון בפרמטרים של פירעונות מוקדמים במשכנתאות שנגרם כתוצאה מעלית הריבית במשך וכן ממתן משכנתאות והתקצרות מקורות שקוזה חלקית על-ידי הנפקת אגרות-חוב. הפער בין רגישות השווי הכלכלי לרגישות השווי ההוגן ליום 30 ביוני 2022 נובע בעיקרו משימוש בעקומי היוון שונים כמתואר לעיל שהשפעתו נאמדת בכ-0.4 מיליארד ש"ח במגזר הלא-צמוד וכ-0.33 מיליארד ש"ח במגזר צמוד המדד.

לוח ו-7: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 30 ביוני 2022				
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
1,379	(12)	1,391	1,235	(195)	1,430	עלייה במקביל של 1%
1,354	(37)	1,391	1,281	(149)	1,430	מזה: תיק בנקאי
(773)	(57)	(716)	(2,149)	108	(2,257)	ירידה במקביל של 1%
(757)	(41)	(716)	(2,201)	56	(2,257)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי הריבית תוך שימוש בהנחות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות, מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות במקרה של עליית ריבית לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת ריבית ובהנחה של רצפות ריבית כך שעקומי הריבית השונים יורדים עד לאפס. במגזר מטבע-החוץ עקום הריבית יורד לאפס או לריבית השלילית המפורסמת על-ידי הבנק המרכזי, הנמוך מביניהם. בחלק מהתרחישים ההפסד התיאורטי במקרה של ריבית שלילית (מתחת לרצפה) עלול להיות גבוה יותר. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM. העלייה ברגישות ההכנסה נובעת מהמשך הגידול ביתרות עו"ש זכות.

במהלך הרבעון השני של שנת 2022 המשיכו העלויות בעקומי הריביות. כמו-כן אירעו לאחרונה עלויות בריביות הבנקים המרכזיים בישראל ובארצות-הברית וקיימות ציפיות להמשך תהליך העלאת ריביות הבנקים המרכזיים. עליית עקומי הריבית יוצרת השפעה על הערך הכלכלי כמפורט בלוח רגישות הערך הכלכלי לעיל. עליית הריביות לטווח קצר ובפרט ריביות הבנקים המרכזיים יוצרת השפעה חיובית על הכנסות הבנק לאורך זמן, כמפורט בלוח רגישות ההכנסה לעיל. עם זאת, לעליית עקומי הריבית השפעה שלילית על ההון העצמי של הבנק, עקב ירידת שווי של תיקי אגרות-החוב הזמין למכירה (בקיצוץ שינוי שווי התחייבויות בגין זכויות עובדים), שכן בניגוד לרגישות הערך הכלכלי, המתחשבת בכל המכשירים הפיננסיים במאזן הבנק, ההון העצמי מושפע רק מחלקם. לפירוט ראה [פרק הלימות ההון](#) לעיל.

על מנת למתן השפעת שינויי ריבית עתידיים על ההון העצמי של הבנק, הועברו במהלך הרבעון הראשון אגרות-חוב בסך של כ-3.5 מיליארד ש"ח (בשקלים ובמטבע-חוץ) מהתיק הזמין למכירה לתיק לפדיון, כאשר במהלך הרבעון השני המשיך הבנק את פעילותו גם בתיק לפדיון.

3.1. סיכון מניות ומרווחי אשראי - סיכון השקעה

הגדרת סיכון השקעה בבנק, הינה חשיפה לשוק המניות, למרווחי אשראי ולסיכון האשראי בשווקי אגרות-החוב והמניות בתיק הבנקאי בקבוצה (כתוצאה מהחזקה במוצרים אלו עלול הבנק להיחשף גם לסיכונים ריבית ו/או מטבע ו/או נזילות ואלה מנוהלים בנפרד). על-פי הגדרת הבנק, אגרות-חוב ממשלת ישראל בש"ח ובמטבע-חוץ ואגרות-חוב ממשלה, המוחזקות על-ידי שלוחה, של המדינה בה היא פועלת, אינן נושאות סיכון השקעה ולכן אינן נכללות במדידת סיכון השקעה בבנק.

לפירוט השקעות הבנק ראה [ביאור 5 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

2. סיכון נזילות

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים או עתידי ליציבות הבנק ולרווחיו, הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון המימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות ולאור מקורות המימון של הבנק, אין הבנק רואה בסיכון זה לכשעצמו סיכון מהותי. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה.

לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו

לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2022		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
195,054		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
20,753	251,017	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
4,101	82,016	פיקדונות יציבים
15,712	137,675	פיקדונות פחות יציבים
940	31,326	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
131,614	203,102	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
701	2,803	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
130,659	200,045	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
254	254	חובות לא מובטחים
210	3,257	מימון סיטונאי מובטח
19,625	114,504	דרישות נזילות נוספות, מזה:
8,914	18,015	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
10,711	96,489	קווי אשראי ונזילות
7,493	7,445	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
2,035	75,816	מחויבויות מימון מותנות אחרות
181,730	-	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
973	968	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
18,526	32,121	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
7,374	12,134	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
26,873	-	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
195,054		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
154,857		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
126%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 60.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו (המשך)

לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2021		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
200,377	-	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
19,460	240,867	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
4,012	80,232	פיקדונות יציבים
14,468	127,974	פיקדונות פחות יציבים
980	32,661	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
117,138	177,687	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
606	2,425	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים
115,853	174,583	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
679	679	חובות לא מובטחים
-	549	מימון סיטונאי מובטח
17,929	105,358	דרישות נזילות נוספות, מזה:
7,676	9,642	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
10,253	95,716	קווי אשראי ונזילות
4,085	4,085	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,783	57,592	מחויבויות מימון מותנות אחרות
160,395	-	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
982	1,012	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
11,308	20,375	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
4,466	9,240	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
16,756	-	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
200,377		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
143,639		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
140%		יחס כיסוי נזילות (%)

- * ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.
- ** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 61.
- *** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות (LCR) - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו (המשך)

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2021		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
205,777	-	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
19,695	240,538	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
4,011	80,211	פיקדונות יציבים
14,765	129,684	פיקדונות פחות יציבים
919	30,643	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
137,044	203,688	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
661	2,644	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים
135,941	200,602	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
442	442	חובות לא מובטחים
2	1,014	מימון סיטונאי מובטח
19,971	115,261	דרישות נזילות נוספות, מזה:
8,144	12,179	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
11,827	103,082	קווי אשראי ונזילות
6,544	6,544	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,988	67,243	מחויבויות מימון מותנות אחרות
185,244	-	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
1,212	1,678	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
13,418	24,833	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
4,932	9,764	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
19,562	-	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
205,777		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
165,682		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
124%		יחס כיסוי נזילות (%)

- * ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.
- ** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 66.
- *** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

יחס כיסוי הנזילות הממוצע במהלך הרבעון השני של שנת 2022 (ממוצע תצפיות יומיות) עומד על 126% במאוחד ו-125% בתאגיד הבנקאי "סולו", כאשר הדרישה המזערית היא 100%. היחס הממוצע של הרבעון השני של שנת 2022 עלה לעומת יחס כיסוי הנזילות ברבעון הרביעי של שנת 2021 על רקע גידול בפיקדונות של לקוחות הפרטיים וירידה בפיקדונות של לקוחות פיננסיים, וגיוסים בשוק ההון. לאור התנודתיות בשווקים, ובפרט בשוקי המניות בארצות-הברית ובישראל, ובשוק ה-SWAP שקל-מטבע-חוץ, הבנק שומר על רמות נזילות גבוהות. יחס המימון היציב נטו לסוף הרבעון השני של שנת 2022 עומד על 132% במאוחד, כאשר הדרישה המזערית היא 100%. יחס המימון היציב נטו ירד מעט בהשוואה ליחס ליום 31 בדצמבר 2021 על רקע גידול באשראי וצרכי מימון בגין מכשירים נגזרים מעבר לגידול במקורות מימון יציבים. עיקר הנכסים הנזילים של הבנק הינם אגרות-חוב ממשלתיות של ממשלת ישראל בשקלים ובמטבע-חוץ, אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית במטבע-חוץ והפקדות בבנקים מרכזיים (בבנק ישראל ובפדרל ריזרב). הבנק מנהל את יחס כיסוי הנזילות, ובהתאם את הנכסים הנזילים, בהפרדה בין שקלים ומטבע-חוץ. לפירוט הנכסים הנזילים לפי רמות ראה טבלה להלן. דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי הנזילות, הן לתאגיד הבנקאי "סולו" והן במאוחד. מקור המימון העיקרי של הבנק הוא פיקדונות מלקוחות קמעונאיים ועסקים קטנים בישראל, בעלי סיכון נזילות נמוך ביחס למקורות אחרים. בנוסף, הבנק מתממן באמצעות הנפקות, פיקדונות מחברות עסקיות ופיננסיות ועוד. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות מלקוחות פרטיים ומלקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, חברות ישראליות בחו"ל, הנפקת CDs ומכשירים אחרים המבוססים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית ומקורות נוספים. על פיקדונות מגופים עסקיים ופיננסיים שמועד פירעונם עד חודש חלים על-פי ההוראה מקדמי יציאה גבוהים, ולכן הם תורמים תרומה גבוהה יחסית לתזרים היוצא. הבנק מנהל מעקב אחר ריכוזיות מקורות המימון בחתכים שונים, הן בשקלים והן במטבע-חוץ, ועומד במגבלות הפנימיות בנושא. הבנק אינו מסתמך על מימון משוק ההון כמקור מימון עיקרי. נגזרים יוצרים תזרים נכנס גבוה ותזרים יוצא גבוה ומביאים להסטת נכסים נזילים ותזרים יוצא נטו בין שקלים למטבע-חוץ, אך תרומתם נטו בסך המטבעות נמוכה. בתחשיב הנכסים הנזילים הבנק אינו כולל ביטחונות שהוא נדרש להפקיד כנגד פעילות בנגזרים, ומביא בחשבון תנודתיות בהיקף הפקדה ז, כנדרש בהוראה.

לוח ז-2: יחס מימון יציב נטו (NSFR), תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו

ליום 30 ביוני 2022				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון			
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פירעון*
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
49,310	49,310	-	-	-
הון:				
49,310	49,310	-	-	-
הון פיקוחי				
-	-	-	-	-
מכשירי הון אחרים				
233,621	9,670	6,651	237,284	-
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:				
87,620	3,844	1,661	86,524	-
פיקדונות יציבים				
146,001	5,826	4,990	150,760	-
פיקדונות פחות יציבים				
77,199	5,962	8,439	235,553	-
מימון סיטונאי:				
-	-	-	-	-
פיקדונות לצרכים תפעוליים				
77,199	5,962	8,439	235,553	-
מימון סיטונאי אחר				
-	-	-	-	-
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית				
-	-	-	-	-
התחייבויות אחרות:				
43,201	38,694	3,872	32,320	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו		1,690		
43,201	38,694	3,872	30,630	-
כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל				
403,331	103,636	18,962	505,157	-
סך מימון יציב זמין (AFS)				
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)				
6,627	51,071	6,261	163,527	-
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)				
-	-	-	-	-
פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות				
263,592	252,693	35,538	75,248	-
הלוואות וניירות-ערך הנפרעים כסדרם:				
-	-	-	-	-
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1				
-	-	-	-	-
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות				
10,631	8,911	2,168	4,242	-
הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבנויות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:				
149,938	120,609	30,022	66,550	-
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203				
13,033	4,332	8,268	12,166	-
הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:				
96,848	116,920	3,348	3,351	-
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203				
20,336	29,416	1,203	1,229	-
ניירות-ערך שאינם בכשל ושאינם כשירים להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה				
6,175	6,253	-	1,105	-
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית				
-	-	-	-	-
נכסים אחרים:				
27,523	8,972	104	21,158	-
סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב				
-	-	-	-	-
נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)				
299	352			
נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו				
6,162	7,851			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי ביטחונות משתנים שהופקדו				
258	258			
20,804	8,972	104	12,697	-
אחרים				
8,174	179,342			
פריטים חוץ-מאזניים				
305,916				
סך מימון יציב נדרש (RSF)				
יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)				
132%				

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

לוח ז-2: יחס מימון יציב נטו (NSFR), תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021**				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון			
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פירעון*
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
47,499	47,499	-	-	-
הון:				
47,499	47,499	-	-	-
הון פיקוחי				
-	-	-	-	-
מכשירי הון אחרים				
221,964	9,959	4,654	226,110	-
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:				
86,024	4,014	1,428	84,898	-
פיקדונות יציבים				
135,940	5,945	3,226	141,212	-
פיקדונות פחות יציבים				
78,685	6,264	12,185	248,294	-
מימון סיטונאי:				
-	-	-	-	-
פיקדונות לצרכים תפעוליים				
78,685	6,264	12,185	248,294	-
מימון סיטונאי אחר				
-	-	-	-	-
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית				
41,480	35,077	8,117	22,970	-
התחייבויות אחרות:				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו				
41,480	35,077	8,117	21,788	-
כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל				
389,628	98,799	24,956	497,374	-
סך מימון יציב זמין (AFS)				
פריטי מימון יציב נדרש (RSF)				
7,008	46,335	2,517	191,419	-
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)				
-	-	-	-	-
פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות				
247,343	239,224	38,201	62,298	-
הלוואות וניירות-ערך הנפרעים כסדרם:				
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות				
-	-	-	-	-
על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1				
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות				
9,124	7,439	2,280	3,629	-
על-ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות				
הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן,				
145,258	120,721	32,624	54,333	-
הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבונות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:				
12,008	4,169	8,306	10,290	-
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203				
90,103	108,678	3,227	3,221	-
הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:				
19,042	27,485	1,157	1,195	-
עם משקל סיכון של 35% או פחות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203				
2,858	2,386	70	1,115	-
ניירות-ערך שאינם ככשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה				
-	-	-	-	-
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית				
24,029	7,092	103	19,538	-
נכסים אחרים:				
-	-	-	-	-
סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב				
נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת				
1,083	1,274			
קרן למימון כשל של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)				
3,954	5,136			
נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב				
297	297			
נטו לפני ניכוי ביטחונות משתנים שהופקדו				
18,695	7,092	103	12,831	-
אחרים				
8,326	182,618			
פריטים חוץ-מאזניים				
286,706				
סך מימון יציב נדרש (RSF)				
יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)				
136%				

* פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.
** הוצג מחדש.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות, הכוללות, בין השאר, LCR לפי ניהול בנקאי תקין 221, מודל פנימי LCR ל-30 יום ולטווחים הקצרים והארוכים יותר, מודל NSFR (יחס מימון יציב). בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, נכון ליום 30 ביוני 2022 הבנק מחזיק במאחד נכסים נזילים (בעיקר רזרבות בבנקים מרכזיים, ניירות-ערך סחירים של ריבנויות ובנקים מרכזיים, וכן מטבעות ושטרי כסף) לזמן משבר (לאחר מקדמי ביטחון) בסך של 192.2 מיליארד ש"ח, בנוסף לאגרות-חוב נזילות שאינן מוכרות לצרכי חישוב הנכסים הנזילים. לאור ההנחות לגבי מיחזור פיקדונות במהלך עסקים רגיל והנחות אחרות, הבנק אינו צופה בעיות נזילות שיחייבו שימוש בנכסים הנזילים, אך ערוך לתרחישים הנדרשים.

לוח ז-3: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2022	יתרה ליום 30 ביוני 2022	
במיליוני ש"ח		
193,777	190,889	נכסי רמה 1
1,142	1,148	נכסי רמה 2א
135	153	נכסי רמה 2ב
195,054	192,190	סך-הכל HQLA
ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2021	יתרה ליום 30 ביוני 2021	
במיליוני ש"ח		
198,191	201,947	נכסי רמה 1
1,956	2,015	נכסי רמה 2א
230	221	נכסי רמה 2ב
200,377	204,183	סך-הכל HQLA
ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2021	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	
במיליוני ש"ח		
203,731	217,008	נכסי רמה 1
1,837	1,623	נכסי רמה 2א
209	207	נכסי רמה 2ב
205,777	218,838	סך-הכל HQLA

ח. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה ו/או נהלים ומערכות בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, ניהול המשכיות עסקית, ביטחון, קצין ציות ראשי, ניהול משאבי אנוש, בקורות תהליכים ועוד.

הבנק המשיך לנהל את ההשלכות התפעוליות של משבר התפשטות נגיף הקורונה ונקט בשורה של תהליכים ואמצעים לניטור ומזעור הסיכונים הרלוונטיים, תוך התאמת התנהלות הבנק באופן שוטף למצב התחלואה והתאמת הנחיות העבודה בהתאם לדרישות הרשויות. נכון למועד הדוח, הפעילות התפעולית מתנהלת כשגרה.

למידע נוסף בנושא סיכון תפעולי ואופן ניהולו ובכלל זה סיכונים טכנולוגיים ומידע, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים מחשוב ענן, היערכות לחירום וביטוח ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

ט. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308.

תחת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS ויבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות.

תחת סיכון הציות כלול גם הסיכון להפרת סנקציות בינלאומיות ורשימות מוכרזים. הטיפול בסיכון כרוך במעקב, ניתוח ויישום הסנקציות הבינלאומיות ורשימות המוכרזים, במעקב אחר העברות כספים בינלאומיות, ובמעקב אחר פתיחת חשבונות ללקוחות ופעילות בנקאית בהם.

במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית.

בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטיניים ברצונו להפסיק מתן שירותים קורספונדנטים לבנקים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתיב חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר. כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים מיום 28 במרץ 2016 ועד ליום 31 במאי 2019 ("תקופת החסינות והשיפוי"). בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים ובו הודעתה כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד.

לאור בקשת המדינה לדחות את מועד סיום מתן השירותים הקורספונדנטים עד ליישום של פתרון ארוך טווח למתן השירותים הקורספונדנטים, באמצעות הקמת חברה ממשלתית אשר תספק לבנקים פלסטיניים שירותים אלה - ניתן ביום 30 ביוני 2019 כתב שיפוי מעודכן. בהתאם לכתב השיפוי המעודכן, עודכן סכום השיפוי בו התחייבה המדינה כלפי הבנק כמפורט לעיל, לסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין כל הליך (ולא באופן מצטבר). בחודש יולי 2022 נמסר לבנק כתב שיפוי מעודכן בתוקף עד ליום 31 במרץ 2023. כתב החסינות הוארך אף הוא עד ליום 31 במרץ 2023.

למידע נוסף בנושא סיכון ציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

לפרטים נוספים אודות ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם חקירת המס ועם פרשת פיפ"א ראה [ביאור 10.g בתמצית הדוחות הכספיים](#).

י. סיכון משפטי

הסיכון המשפטי כולל, בין היתר, תביעות משפטיות, פסקי דין, חוסר יכולת לאכוף חוזים, וכן חשיפה לקנסות (Fines, Penalties) או צעדי אכיפה (Enforcement measures) כתוצאה מפעילות פיקוחית והסדרים פרטניים (Private Settlements) שעלולים לשבש או להשפיע באופן שלילי על פעילות קבוצת הבנק. הקבוצה נעזרת ביעוץ משפטי פנימי וחיצוני, לצורך התמודדות עם הסיכון. למידע נוסף בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ראה [ביאור 10 בתמצית הדוחות הכספיים](#). למידע נוסף בנושא סיכון משפטי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

יא. סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי מחזיקי העניין הרלוונטיים כגון: לקוחות, צדדים לעסקות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים. הסיכון, אשר בדרך כלל מתלווה לפעילויות אחרות וסיכונים אחרים, יכול להתממש במגוון דרכים כגון עזיבת לקוחות, רגולציות חדשות ועוד. למידע נוסף בנושא סיכון מוניטין ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

יב. סיכון רגולציה

סיכון רגולציה מתייחס להוראות רגולטוריות שטרם נכנסו לתוקף, ובא ידי ביטוי בשני היבטים עיקריים:

- אי הערכות ליישום הוראה או הערכות חלקית ליישום של הוראה רגולטורית מחייבת.
- הכבדת הנטל הרגולטורי, באופן העלול להביא לפגיעה ביכולת הבנק לעמוד בהתחייבויותיו, לממש ולמקסם את יעדיו העסקיים, להציע ולספק שירותים בנקאיים מסוימים ו/או להצריך היערכות ליישום מורכב ומתמשך, ולביצוע השקעות טכנולוגיות ואחרות עתירות משאבים, הכרוכות בעלות ניכרת.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [ביאור 16 בתמצית הדוחות הכספיים](#). למידע נוסף בנושא סיכון רגולציה ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

יג. סיכון כלכלי

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעותיות הנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדווחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשווקים הפיננסיים לצוותים ולועדות הרלוונטיים. לפרטים בדבר מצב המשק בישראל ובעולם, ובכלל זה המדיניות הכלכלית שליוותה את התפשטות נגיף הקורונה והשפעות המלחמה באוקראינה, ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית בדוח הדיסקטוריון וההנהלה](#). למידע נוסף בנושא סיכון כלכלי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

יד. סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הנו סיכון מהותי עכשווי או עתידי לרווחים, הון, מוניטין או מעמד שעשוי להיגרם בעקבות שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה או החלטות עסקיות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים (לדוגמה מהלכי מתחרים), כלכליים או טכנולוגיים. בנוסף, הסיכון האסטרטגי הנו פונקציה של התאמת היעדים האסטרטגיים של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג יעדים אלו, הקצאת המשאבים ואיכות היישום. ככזה, הסיכון הוא מידע צופה פני עתיד. למידע נוסף בנושא סיכון אסטרטגי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

טו. סיכון סביבתי

על בסיס הגדרות ארגון ה-NGFS (Network for Greening the Financial System) ובהתאמה הגדרות הפיקוח על הבנקים בبنק ישראל, סיכונים סביבתיים מתייחסים לסיכונים, המתעוררים כתוצאה מחשיפה של מוסד פיננסי ו/או הסקטור הפיננסי לפעילויות, שיש להן פוטנציאל לגרום להגרעה סביבתית, כמו זיהום אוויר ומים, זיהום קרקע, אובדן מגוון ביולוגי, בירוא יערות ואובדן מערכות אקולוגיות, או להיות מושפעות ממנה.

בתוך כך, בשנים האחרונות גבר העיסוק העולמי בנושא שינוי האקלים. שינוי האקלים מייצר השפעות מזיקות וסיכונים, המכונים סיכונים אקלים. הגם שיש קשר וחפיפה מסוימים בין סיכונים אקלים לסיכונים סביבה בהגדרתם ה'מסורתית' לעיל, הם אינם זהים. על-פי ארגון ה-NGFS ובהתאמה הפיקוח על הבנקים בبنק ישראל, סיכונים אקלים למוסד פיננסי הם סיכונים המתעוררים עקב חשיפתו לסיכונים הנגרמים על-ידי שינוי האקלים או הקשורים אליו:

- סיכונים פיזיים (Physical Risks) - סיכונים כתוצאה מאירועי אקלים אקוטיים, כמו ארועי הצפות, סערות, גלי חום/קור, שריפות ענק ו/או מתהליכים כרוניים, כמו תהליכים של עלייה בטמפרטורות, קיטון במשקעים/מידבור, עלייה בגובה פני הים ואחרים.
 - סיכונים מעבר (Transition Risks) - סיכונים המתעוררים אגב שיבושים הנגרמים בתהליך הטרנספורמציה וההתאמה של הכלכלה העולמית, המתחייב, על-פי הקונצנזוס המדעי והסכמי ועידת פריז מ-2016, על מנת להיאבק במקור לשינוי האקלים - מכלכלה המבוססת על פעילויות עתירות פליטות פחמן דו חמצני וגזי חממה אחרים לכלכלה דלת/מאופסת פליטות. הגורמים המניעים את התהליך הם שינויים ברגולציה, חקיקה ומדיניות ממשלתית, שינויים טכנולוגיים, שינויי שוק ושינויים בהעדפות צרכנים, שינויים בתחום הליטיגציה ועוד.
- עבור המערכת הבנקאית סיכונים אקלים עלולים להיתרגם לסיכונים הפיננסיים הבסיסיים שיש לבנק בפעילותו השוטפת, כמו סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון נזילות ואחרים וזאת דרך מגוון 'ערוצי תמסורת' כלכליים, שעלולים להשפיע לרעה על החוסן הפיננסי של עסקים, משקי בית ועל הכלכלה בכלל, וכן לסיכונים אחרים לבנק, כמו סיכון מוניטין, סיכון רגולטורי, סיכון משפטי ועוד.

למדדים עיקריים ואסטרטגיים בתחום הסביבה והאקלים ראה [פרק מדדי ESG עיקריים - סביבה, חברה וממשל בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדוחות הכספיים לשנת 2021](#).

למידע נוסף בנושא סיכון סביבתי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

טז. סיכון מודל

סיכון המודל הינו סיכון להשלכות שליליות העשויות לבוא לידי ביטוי בהפסד כספי או השפעות לא פיננסיות (קבלת החלטות עסקיות ו/או אסטרטגיות שגויות, פגיעה במוניטין של הבנק ועוד), כתוצאה מהחלטות המתקבלות מתוצרי מודלים שגויים או שימוש לא הולם בתוצרי המודל. מקורות הסיכון הם ליקויים אפשריים באיכות נתוני קלט, מתודולוגיית פיתוח, יישום טכנולוגי ושימוש עסקי.

לאור העלייה באי-הוודאות בשווקים ושינויים נוספים בגורמים מאקרו-כלכליים, תיתכן השפעה על סיכון המודל.

למידע נוסף בנושא סיכון מודל ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021](#).